

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 2, Sayı 19, Ağustos 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Buket BAŞARAN AKKAYA, Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Ayşenur DERSE, Ceren Serap AKIN, ecem ZAFER, Funda BAYRAKTAROĞLU, Gamze YILGIN, Merve KOÇ, Nazmiye COŞKUN, Selver ŞAHAN.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Esra Ebru MAVİ, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

[Web sitesi: www.umudunkadinlari.com](http://www.umudunkadinlari.com)

[E-posta: umudunkadinlari@gmail.com](mailto:umudunkadinlari@gmail.com)

[You tube Kanalı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

[Twitter: Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

[Instagram: umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

[Facebook hesabı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

[Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 05323604831](#)

[Sultan Çamur Karataş: 05065140294](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Hepinize en içten bir merhaba sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz. Havalarda çok sıcak, bunun yanında ülkemizde ve dünyadaki olaylar da çok sıcak. Elimizden geldiğince bu sıcak olayları ve umudu dergimize taşımaya çalıştık. Öyleyse haydi başlayalım.

Sözde çok önemseydiğimiz kadınları ve çocukları tehlikelerden korumak gerekirken, bir de bakıyoruz ki yeni infaz yasası çıkarılıyor. İşte Emine Ortakaya bu konuda emek veren ‘Eşitlik İçin Kadın Platformu (EŞİK)’ üyelerinden Avukat Hülya Gülbahar ve İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi’nden Birsen Baş Topaloğlu’nun açıklamalarından bir yazı derlemiş, ‘Hak mı Hukuk mu Lütuf mu’ köşemizdeki ‘Paralel Hukuk Örülüyor’ yazısında.

Akbelen ormanını yok etmek isteyenlere karşı verilen mücadelenin yanındayız. ‘Rol Modellerimiz’ köşemizde Şule Sepin İçli, İkizköy’den mücadeleci çiftçi bir kadını, Necla Işık’ı konuk etmiş, ‘Akbelen Direniyor, İkizköy Üretiyor’ söyleşisinde.

Bir zamanlar hafta sonları ve yaz tatillerinde çok önemli gündemlerden oluşan haberler olmazdı. Ne yazık ki özellikle kadınlarla ilgili yaşananlar, bizlere rahat bir nefes aldırıyor. Selvet Bayraktar Tokat, ‘Kadının Güncesi’ köşemizde, kadınları tehdit eden karma eğitim karşıtı açıklamaları, doğum kontrol araçlarına ulaşmadaki engelleri ve daha neler neleri paylaşıyor bizlerle.

Şule Sepin İçli, yaz dizilerinden özellikle engelli farkındalığı için çok önemli bir diziyi yorumluyor ve bizleri tartışmaya davet ediyor ‘Dönence Dönüştürüyor’ yazısında. Yorumlarınızla dergimizi beslemenizi umuyoruz.

Ebru Bozcuk ‘Hayal Koleksiyoncusu’ yazısında ne güzel anlatmış bizi mutlu edecek küçük ama anlamlı hayallerini. Bu yazı, gerçekleşmesi mümkün olmayan, bizi aşan hayaller kurmanın zararlarını bir kez daha düşündürüyor bize.

Zaman zaman hepimiz sağlık sorunları yaşıyoruz. Öyle uygulamalarla karşılaşırız ki isyan ederiz. İşte Selvet Bayraktar Tokat, ‘Bir Sağlık probleminin Düşündürdükleri’ yazısında yaşadığı sağlık sorunuyla ilgili araştırma yapmış ve bu tür sorunlarla karşılaşanlar için bir örnek oluşturmuş. Sağlık sorununu anlatmakla kalmamış, ülkemizin içinde bulunduğu sorunlara, insanların yapmaları gerekenler konusuna da dikkat çekmiş.

Hep bir koşturmaca içinde olan insanları görürüz çevremizde. Her ne kadar huzurun çok önemli olduğunu söylesek de çoğu zaman dileklerde kalır bu arayış. Yayla Boztaş yine gittiği yerlerle ilgili çok kıymetli, bize tanıdık gelen huzur bulmayla ilgili gözlemlerini paylaşıyor, ‘Balıkçı Parkım’ yazısında.

Şimdi sırada o unutulmaz sesiyle anımsadığımız bir tiyatro sanatçımız var. Emine Kamçı ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde anlatıyor Yıldız Kenter’in bilmediğimiz noktalara dikkat çeken yaşam öyküsünü ‘Yıldız Gülüşlü Kadın Yıldız Kenter’ yazısında.

Filiz Gülmez ‘Sanatın Var Ettikleri’ yazısında ütopya konusuna pek çok ünlü sanatçıların eserlerinden derlediği değerlendirmelerle değiniyor. Platon, Gülöver, Erdal Atabek... Yazıda geçen bütün isimleri sayarsak, tamamını anlatmış olacağız.

Bulmaca çözenin, günlük yürüyüş yapmanın yararlarının ayrıntılarını ve yapay zekânın insan sağlığıyla ilgili yarattığı harikaları merak edenler için Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemiz sizleri bekliyor.

‘Arı Kovanı’ köşemizde Şule Sepin İçli, ‘Akbelen Koordinasyonu’ üyesi Halime Şaman’ı konuk ediyor.

Emine Kamçı ‘Alkışların Dili’ yazısında, bizleri eski günlerimize götürüyor ve sonra da bu günümüze getiriyor. Alkışların güzelliklere vesile olduğu konusunda anlaşıyoruz öyle değil mi?

Zehra Maviş ‘Evlilik Üzerine’ yazısında, yaşanan bazı olaylardan örnekler vererek evlilik konusundaki düşüncelerini paylaşıyor bizlerle.

‘Deneyimlediklerim’ köşemizde Rahime Söylemez Çetin, pirinç pilavı yaparak övgü almak isteyenlere güzel bir tarif sunuyor ve kendi başının çaresine bakmak zorunda kalan görme engellilere kabartma tozuyla vanilyayı ayırt etme pratiğini anlatıyor ‘Püf Noktalarıyla Pirinç Pilavı’ yazısında. Yetkililer teknolojinin olanaklarını kullanarak bazı işleri kolaylaştırmanın sorumluluğunu almalılar değil mi?

Yaz mevsiminde insanların çoğu tatile gider ve etkinliklerin çoğu eylül ayına bırakılır. Selvet Bayraktar Tokat ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde, dur durak bilmeden eğitim için çalışan,

etkinliklerde toplumsal cinsiyet eşitliğine vurgu yapan kadınları bulmuş bilgilenmemiz ve gururlanmamız için. İran'daki kadınların engellenen sanat etkinlikleri yasağına da değinmeden edememiş.

'Selvi Boylum Al Yazmalım' köşemizde Yılmaz Arslan, yurt dışında hemşirelerin hastalara karşı ilgili yaklaşımlarını ve görme engelli olma sürecini anlatıyor 'Ebruli Yaşam Öyküsü' başlığını taşıyan öyküsünde.

'Yüreğimizden Taşanlar' köşemizde Eylem Yurtsever'den 'Daha Değil' adlı bir şiir var.

'Umut Şarkıları' köşemizde sesi kulağımızdan hiç silinmeyecek, bu ay yitirdiğimiz sanatçımız Erkin Koray 'Sevince' şarkısını söylüyor.

Hem güncel sorunların ele alındığı hem de size nefes aldırarak yazılardan oluşan bir seçki hazırlamaya çalıştık. Beğenerek dinleyeceğinizi ya da okuyacağınızı umuyoruz. Bir sonraki sayımızda sizlerle buluşmak umuduyla.

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU?

PARALEL HUKUK ÖRÜLÜYOR

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Sevgili okur ve dinlerlerimiz,

Aşağıda taptaze bir 'İnfaz düzenlemesiyle ilgili 'Eşitlik İçin Kadın Platformu (EŞİK)' üyelerinden Avukat Hülya Gülbahar ve İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi'nden Birsen Baş Topaloğlu'nun konuşmalarını 17 Temmuz 2023 tarihli Bianet'te kadın ve LGBTİ+ haberleri editörü Evrim Kepenek haberleştirmiş. Bu düzenleme toplumdaki değişik gruplar için ne anlama geliyor, Özellikle dergimizin de ana konusu olan kadınlar ve çocuklar açısından ne gibi riskler içeriyor? Buna bir bakacağız.

Öncelikle:

Yeni İnfaz Yasası'ndan özet yapacağız. Teknik konulara fazla girmeyeceğiz.

AKP ve MHP'nin infaz düzenlemesinin Meclis'te kabul edilmesiyle birlikte ağır para cezası alanlar, şartlı tahliyesi geri alınanlar, ikinci kez mükerrer gazeteci ve siyasetçilerin de yargılandığı 'örgüt suçları' hariç 31 Temmuz itibarıyla kapalı cezaevlerinde, açık cezaevlerinde bulunan hükümlülere iyi hal affı uygulanacak. Kadın ve çocuklara karşı işlenen suçlar da bir kere daha affa uğrayacak.

31 Temmuz itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler iyi halli olmak şartıyla 3 yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılacak. Ayrıca, bu hükümlüler cezalarının süresine göre en az 3 ay açık ceza infaz kurumunda kalmak şartıyla 3 yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılabilirler. Yani, hapis cezasından üç yıl daha eksiltilerek denetimli serbestlik sürelerine 3 yıl daha eklenecek.

Bu düzenlemenin 31 Temmuz 2023 tarihinden sonra işlenecek suçlar için geçerli olduğuna dair metinde bir ibare bulunmuyor.

Adalet TV sitesi, yeni infaz düzenlemesiyle, hangi suçun ne kadar kapalı cezaevinde kalmayı getirdiğini hesapladı. Bu hesaplara göre kapalı cezaevinde kalan on binlerce hükümlü açık cezaevlerine geçirilecek.

Tepkiler, 14 Temmuz Cuma günü Meclis'te kabul edilen yeni infaz düzenlemesine dair.

Bu düzenlemeye göre, 31 Temmuz itibarıyla kapalı cezaevlerinde, açık cezaevlerinde bulunan hükümlülere iyi hal affı uygulanacak. Bu, ilk başta masum bir 'ceza indirimi' gibi görünse de durum özellikle kadınlar ve çocuklar açısından öyle değil.

Bianet'e konuşan Eşitlik İçin Kadın Platformu-EŞİK üyesi, hak savunucusu ve avukat Hülya Gülbahar, şöyle dedi:

"Ceza Hukukunu ve Medeni Hukuku, hatta bir bütün olarak evrensel hukuk sistemine bağlı olan hukuku yürürlükten kaldırarak, yerine hâlihazırda paralel bir hukuk olarak fiilen uyguladıkları dini hukuku geçirmeye çalışıyorlar." "Bugün Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı kendi dev yapısının dışında Milli Eğitim'den Savunma Bakanlığı'na kadar Sağlık Bakanlığı da dâhil tüm bakanlıklarla yaptığı protokoller aracılığıyla paralel bir devlet mekanizması olarak çalışıyor." "Bu Diyanet devletinin tarikatlarla birlikte yürürlüğe koyduğu ve tarikatlarla birlikte esaslarını ve zamanlamasını saptadığı bir hukuk sistemi." "Bu hukuk sistemini, altı yaşındaki kız çocuklarının tarikat çevrelerinde evlilik adı altında sistematik cinsel istismarının meşrulaştırılması şeklinde de görebiliyoruz, erkek çok eşliliğinin yaygınlaştırılması örneğinde de"

"Geçtiğimiz günlerde Bursa Karaağzı Muhtarlığı'nın 'düğün, sünnet kına gibi kutlamalarda, davetiye yerine yazma, çorap, gömlek gönderilmesini öğütleyen, kadın ve erkeğin bir arada bulunmasını yasaklayan, kadınların eğlenmesini düğün sahibi addedilen erkeklerin takdirine bırakan' yazısında da görüyoruz."

"Bu Anayasayı ve temel haklarla ilgili yasaları ayaklar altına alan girişim sadece bir köye özgü değil" diyerek somut örneklerine devam eden Gülbahar, '7 Temmuz tarihli Diyanet İşleri Başkanlığı Fetvasının da düğünlerde israfa eleştiri adı altında her türlü eğlenceyi yasaklayan fetvanın tüm ülkeye yayılması girişimi olduğunu' düşünüyor.

Gülbahar, şöyle devam ediyor:

“Cezaevlerinde 2020’de başlatılan 31 Temmuz 2023 tarihine kadar devam eden Covid izinleri uygulaması da bu paralel hukukun önemli sacayaklarından biri.”

“Ne yazık ki muhalefetin etkin bir muhalefet göstermediği son infaz değişikliği de bu paralel hukukun tüm topluma yaygınlaştırılmasının önemli adımlarından biri oldu.”

“Bu gizli ya da açık aflar, Siyasal İslam’ın yeni bir toplum ve yeni bir hukuk düzeni projesi yaratmasının bir sonucu. Hastanın canını sıkan doktorun dövülmesi, tecavüzcülerin hadım edilmesi, hırsızların elinin kesilmesi, ‘inancım gereği’ diyerek çocukların altı yaşında, 10 yaşında evlilik görünümlü istismara mahkum edilmesi, karma eğitime karşıtlık, kız çocuklarının eğitim hakkının gasp edilmesi...” “Bunların tümü sivil hukukun bir yana konup dini hukukun hayata geçirilmesinin adımları. Bütün bu af girişimleri ile uyuşturucu satıcılığından kadın cinayetlerine kadar toplumu tehdit eden adli suçların tamamı suç olmaktan çıkarılıyor ve bunun yerine linç benzeri, “kıyas” “kısas” “hadım” benzeri ilkel cezalandırma yöntemleri getirilmeye çalışılıyor.” “Nitekim kadına şiddet suçu işleyip de dokuz yıl hapis cezası alan birisinin kapalı cezaevinde bir ay yatıp açık cezaevine geçmesinin bu suçları mazur görmek ve teşvik etmekten başka bir açıklaması olamaz.”

Covid izinleri nedeniyle tahliye olan erkeklerin bazılarının en az 15 kadını ve 3 çocuğu öldürdüğünü hatırlatan Gülbahar, sözlerini şöyle sürdürüyor:

“Basına çok azı yansımakla birlikte sadece basına yansıyan haberlerden gördüğümüz gibi Covid izinleri sırasında serbest bırakılanlar en az 15 kadın, 3 çocuğun hayatını çaldı.”

“Eşitlik İçin kadın Platformu ve Kadın Hareketi’nin İstanbul Sözleşmesi’nin karakol, adliye ya da cezaevinden serbest bırakılan şiddetçi erkeklerin aileye bildirilmesi hükmünü Kadın Hareketi zorlayarak arka arkaya çıkardıkları genelgelere ekletmeyi başarmıştı.”

“Şiddetin suç olarak sayılmadığı yeni bir dönem”

“Son çıkan genelgede bildirim yükümlüğü belirtildiği halde bunun umursanmadığını ve uygulanmadığını görüyoruz. Şimdi serbest bırakılanlar yine ailelerine bildirilemeyeceğinden kadınlar ve çocuklar hiç ummadıkları anda katilleri karşılarında bulabilecek. Devlet kadın ve çocukları şiddetten korumadığı gibi kadınların kendilerini korumasını da bildirim yükümlülüğünü ihlal ederek engellemiş oluyor.”

“Ne yazık ki bu aflar hem bireysel olarak hem toplumsal olarak hiçbir şiddet eyleminin suç sayılmadığı yeni bir sayfa daha açtı.”

Kamuoyunun ve Meclis’teki muhalefet partilerin de duruma sessiz kaldığının altını çizen Avukat Gülbahar, son olarak şunları söyledi:

“Daha birkaç yıl öncesine kadar tecavüzcülere, çocuk istismarcılarına ‘af’ dendiği anda mağdurlar, mağdur yakınları, toplumun bütünü ve muhalefet partileri ayaklanırdı. Yeri göğü inletir bu girişimleri engellerdi.” “Bugün siyasi partilerin ve toplumun kayıtsızlığı ülke olarak çok tehlikeli

noktaya çocuk istismarcılarına ‘af’ gibi, kan dondurucu uygulamalara kayıtsız kalındığı yeni bir döneme geçtiğimizi gösteriyor.”

“Toplumun silkinmesi lazım, rehavete korkuya kapılacak zamanda değiliz. Başta muhalefet partileri olmak üzere tüm toplumun bu girişime karşı ses çıkarması gerekiyor. Bugün adalet bakanı yapılan düzenlemenin bir af olmadığını söylerken daha büyük affın eli kulağında yakında gündeme geleceğini itiraf etmiş oluyor.”

“Cezaevleri politik mahpuslara ayrılıyor”

“Siyasi suçlulara da af geleceği beklentisi ile iktidarın bu paralel hukuku devreye sokan pekiştiren adli suçlara af girişimlerinin kesinlikle karşısında durmak gerekiyor” diyen Gülbahar, şu noktaya dikkat çekiyor:

“Bu iktidarın siyasi suçlara af çıkarmak değil adli suçları suç olmaktan çıkarıp cezaevlerini sadece muhaliflere ayırma politikası olduğunun artık görülmesi lazım.”

“Kadın cinayetleri konusunda potansiyel failleri cesaretlendiriyor” diyerek torba yasayı eleştiren başka bir isim de İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi’nden Birsen Baş-Topaloğlu.

Baş-Topaloğlu, “Bu düzenleme yeni mağdurlar yaratacağı gibi daha önceden erkek şiddeti ile yara almış kadınların hayatını da riske atıyor” dedi.

Avukat Baş-Topaloğlu şu noktalara dikkat çekti:

“Bu düzenlemelerin adı ‘af’ değil diyorlar fakat bunun uygulamasının af gibi algılandığını görüyoruz. Zaten şartlı tahliyelerle ilgili ciddi bir denetimsizlik ve kadınlar açısından risk vardı. Bu son düzenleme de buna benzer bir soruna neden olabilir. Bu değişiklik maalesef yeni mağdurlar yaratacağı gibi bu erkeklerin yaraladığı kadınlar ve çocuklar açısından da risk oluşturuyor.”

“Hukukta esas olan şudur, cezaların yüksek olması değil infazın uygulanması. Maalesef Türkiye’de özellikle erkek şiddeti konusunda verilen cezaların uygulanmadığını ve bu durumun potansiyel failler yarattığını görüyoruz. Failler için bu düzenlemeler caydırıcı olmuyor, cesaretlendirici oluyor. Ayrıca bu af toplumda cezasızlık olarak algılanıyor.”

Görüldüğü gibi sevgili kadınlar,

Yakın gelecek oldukça karanlık. Zor ama bu durumu aydınlığa çıkarmak gene de bizim, yani başta kadınlar olmak üzere hepimizin elinde ve görevi. El ele vermekten ve omuz omuza durmaktan, desteklemekten, dayanışmaktan başka çaremiz yok.

Dileğimiz, hiç kimse yanmadan karanlıkların aydınlığa çıkması. Kaldı ki yeterince yanarımız da oldu. O halde, eyleme geçmenin tam zamanıdır. Boş durmayıp, boş oturmayacağız; tıpkı Sevgili Hülya Gülbahar’ın da dediği gibi. Kaderimize razı olmayacağız. Resmî makamları, mercileri hakkımızı almak için zorlayacağız. Hakkımızı alıncaya kadar onları rahatsız etmek boynumuzun borcudur.

Ne diyelim: Sağlıcakla kalın.

ROL MODELLERİMİZ

AKBELEN DİRENİYOR İKİZKÖY ÜRETİYOR

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Nejla IŞIK

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, biliyorsunuz son günlerde Akbelen ormanıya, İkizköy’le ilgili olaylar gündemde. Biz de bu olayları ‘Rol Modellerimiz’ köşemize taşımak istedik. Karşımızda İkizköy’den ve Akbelen ormanlarındaki olayları yakından takip eden, aynı zamanda da kooperatiflerle, üretimle ilgisi olan Nejla Işık arkadaşımız var. Hoş geldiniz Nejla Hanım.

Nejla: Hoş buldum, merhabalar.

Şule: Sizi televizyondan biliyorlar ama yine de izleyicilerimiz için kendimizi tanıtın isterseniz. “Nejla Işık kimdir” dediğimiz zaman, nerelisiniz, nerede doğdunuz, çocuk var mı gibi oradan başlayalım.

Nejla: İkizköy’de doğdum, burada büyüdüm. 2 çocuk annesiyim. Tarım ve hayvancılıkla uğraşıyorum. Burada üretiyorum, üreticiyim. Çiftçiyim, çobanım, yörüğüm. Her zaman kendimi bu şekilde tanıtıyorum.

Şule: Ne zaman başladı bu çiftçilik hayatı sizde?

Nejla: Aslında doğdum doğalı buradayım. Kendimi bildim bileli tütünün içindeyim. Ta ki 1998’de evleninceye kadar. Aynı köyde evlendim. Eşim de buralı, İkizköylü, Işıkdere mevkiinden. Hep bahsediyoruz, yok olan kaybettiğimiz köyden diye. Aslında tek köy ama mevkileri farklı. Tarımla, hayvancılıkla diyemem ama buğdaydır, yulaftır, arpadır, domates, biber, patlıcan yetiştirmekle uğraşıyorum. Çocukluğumda, gençliğimde tütünle daha çok haşır neşir olurduk ve zeytincilik ile büyüdüm aynı zamanda. Çocukken ve gençliğimdeki zeytincilik ile şimdiki zeytincilik arasında tabii ki farklar var. O zaman şartlar daha ağırdı. Şimdi makinalar, traktörler var. Ulaşım da rahat. Zeytin silkme makineleri var. Eskiden biz sıırıklarla yapardık. Tek tek düşürürdük. Bir-2 ay daha fazla uğraşırdık. Çuvallarda çok beklerdi. Belki asitlenmesi de ondan olmuştur diye bazen konuşuruz babamlarla, ninemlerle. Köyde doğduğum için kendimi bildim bileli tarımın içindeyim diyebilirim.

Şule: Kadınların gerçekten üretimle çok yakından ilgileri var. Her ne kadar çok görünür olmasalar da bu üretimle ilgili biraz konuşmak istiyorum. İzleyicilerimiz de merak ediyorlardır. Hangi ürünleri üretiyorsunuz? Şu anda satış yapıyor musunuz? Biraz onlardan da bahsederseniz bize.

Nejla: Satış yapıyor muyum? Çok da yapamıyorum aslında. Niye yapamıyorum? Artık tarım alanlarımızın, topraklarımızın malum termik santraller, açık ocak maden işletmeciliği tarafından su kaynaklarımızın, topraklarımızın, ormanlarımızın yok oluşu sebebiyle şu an kendi kendimize yeten durumdayız. Onda bile zorlanıyoruz. Buğday yulaf, arpa, nohut, mercimek, sarımsak, soğan, yazın aklınıza gelebilecek bütün sebzeler; domates, biber, patlıcandan tutun da kavun, karpuz, börülceden bamyaya kadar bugün pazara gittiğinizde hemen hemen filenizi, çantanızı neyle dolduruyorsanız hepsini üretiyoruz biz burada. Büyük baş hayvanlarım var. Aynı zamanda küçükbaşım var sütümüzü yoğurdumuzu yapıyoruz. Tereyağı yapmıyoruz. ‘Tortu’ dediğimiz, tereyağına eşdeğer bir ürün var. Bütün hayvansal gıdalarımız, tavuklarımız, yumurtamız kendimizden. Kendimizi çok çok şanslı görüyoruz. Bu topraklarda doğmuş, böyle kıymetli topraklara sahip olmanın, kendimizi ve hayatımızı burada geçirmenin kıymetini çok denli bildiğimiz için belki de bu mücadeleye bu kadar sıkı sıkı sarılmamızın sebebi bu.

Şule: Tabii bu çok önemli. Sizi zaten söyleşilerinizde de izledim. “Ben sadece İkizköy için değil, Türkiye için” diyerek görüşlerinizi paylaşıyorsunuz. Bu doğal ürünleri bulmak her zaman için mümkün olmayabiliyor. Biz de hep gidip doğal ürünü arıyoruz. “Doğal ürün, organik ürün” diyorlar ama ne kadar doğal? Ne kadarı doğal değil hiç bilemiyoruz da. O yüzden de siz de söylediniz. “Şu anda kendimize yetiyor” diye. O zaman ürettiğimiz ürünlerden herhangi bir satış yapamıyorsanız, şu anda köydekiler geçimlerini nasıl sağlıyorlar?

Nejla: Genelde eşler çalışıyor burada. Tarım da hayvancılık da artık çok zorlandığı için aynı şekilde ekip biçmek, hayvanları yetiştirmek için otlatacak meranız kalmıyor. Yem fiyatları artmış, bir tarlayı ekeceksiniz, Kira veriyorsunuz, mazot fiyatından tutun gübre fiyatına kadar biçerdövere verdiğiniz para, hepsini hesapladığınızda bırakın yanınıza kâr kalmayı daha cebinizden borçlanarak elde ediyorsunuz orada verimi. Öyle olduğu için de burada artık kadınlarda çok fazla ekip biçen kalmadı. Muğla Milas dediğiniz zaman birincisi havalimanı var burada biliyorsunuz. Oteller var turizm olduğu için kadınların birçoğu hemen hemen erkekler de aynı şekilde turizm bölgesinde balık sektöründe çalışıyorlar. Kılıç gibi ünlü aletler de burada mevcut. Bu üretim çiftliklerinde çalışıyorlar. Bundan dolayı üreten bizler azalıyoruz. Aslında çiftçilik de burada can çekiyor. Tarım hayvancılık da Milas'ta can çekiyor. En büyük geçim kaynağımız zeytin. Zeytini bile artık çok zor buluyor insanlar çünkü veriminde çok düşüş var zeytinin. Çok etkileniyor buradaki o santrallerden,

o kükürtten, karbondioksitten, asit yağmurlarından. Toprağımızın zehirlendiği yetmiyor, burada ağaçlarımız, bitkilerimiz, meyvelerimiz, her şeyimiz zehirleniyor.

Şule: Evet, gerçekten çok can alıcı sorunlardan biri. Biz de böyle izliyoruz. 4 yıldan beri verdiğiniz mücadeleyi ve bizim gözlemimiz şu: Üretim kadınların daha çok ilgi alanları olduğu için daha doğrusu doğal ortamda hep ürettikleri için çok güzel sahip çıkıyorlar ve oradaki kadınlar da bu şekilde sizin gibi duyarlı mı yoksa duyarsızlık da kadınlarda artıyor mu acaba?

Nejla: Kadınlar tabii ki erkeklere göre daha çok duyarlı. Erkekler daha çok sigorta durumundan bakmakla yükümlü gibi düşünülüyor. Genelde ev geçindirmek ile yükümlü gibi. Öyle olduğundan erkekler genelde hep dışarıda, bu bahsettiğim yerlerde çalışıyor ama artık kadınlar dışarıda çalışsa bile köydeki ekonomik özgürlükleri daha avantajlı. Çünkü dışarıda çalıştığı maaşını direkt cebine indirebiliyor. Başka bir yere yatırım yapabiliyor. Köyde de bir yandan orada çalışırken kendi yiyeceğini, her şeyi burada yetiştiriyor, bunlara para vermiyor. Bu da kadının elini daha da çok güçlendiriyor. Erkeğin de öyle ama kadının köydeki özgürlüğü, ekonomik özgürlüğü çok önemli. Çocuklarının da salçasını, biberdir, kışlıklarıdır, onları da hazırlar. E şimdi durum tabii böyle olunca da kadın toprağına, köyüne sahip çıkmasın da kim sahip çıksın diyorsun. Anaç olması, toprakla bağı, ormanla bütünlüğü konuları var. Orman içindeki otların (Ege otları meşhurdur biliyorsunuz.) dağdaki otların hangisinin zehirli, hangisinin yenebilir olduğunu çoğu erkek bilmez ama hemen hemen çoğu kadın bilir köyde yetişmiş, köyde büyümüşse. O yüzden dışarıda çalışıyor bile olsa o toprakta her şeyini yetiştirir, kadın eve de gelir, evdeki işine de yeter, bahçesine de yetmeye çalışır. Kadınlar daha çok direnişte, burada kadınlar daha çok farkında çok şeyin. Şöyle baktığımız zaman aslında Türkiye genelinde kadınların niçin ön planda olduğu sorusunun cevabı burada bence.

Şule: Evet, gerçek anlamda da üretimin başında olsalar, idareci konumunda olsalar, her şey çok daha farklı bir düzende olacak diye hep umut etmek istiyorum.

Nejla: Kesinlikle kesinlikle, böyle evde her şeyden bir şey çıkarırız, israftan kaçınırız. Çoğu öyledir. Kadınlara yönetim verilse, birçok sorunun önüne geçilir ama ne yazık ki ülkemizde öyle bir şey göremiyoruz hala daha günümüzde.

Şule: Bu işleri çok severek de yapıyorsunuz öyle anlaşıyor. En çok yapmayı sevdiğiniz, üretmekle ilgili hangi işler var? “Şu işi yaparken çok mutlu oluyorum. Zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum” dediğimiz.

Nejla: Zeytinle uğraşmak güzel. Mesela onu budaması, bakımı, temizliği benim çok hoşuma gider. Bağ makasıyla kadınlar çok yapar mı bilmiyorum. Bizim burada genelde hep erkekler yapıyor ama ben hemen eşimle giderim. Orada zeytinin dibindeki zeytine zarar veren kelleri ayıklamasını, dibine samra yaymasını, sürmesini, tarlaya tohum ve gübre atmayı çok seviyorum. Bahçeyi

Nejla: Biz burada ona kurşun domatesi deriz. Başka bir ismi de vardır. Çok bol verir, çok lezzetlidir. Su dahi istemez. Ama şu anda günümüzde bu ata tohumları çok da yok Yerli patlıcanlarımız vardır. Köy patlıcanı da olarak görülür. İnce ve uzundur, mor renklidir. Beyaz renkli olanı bile vardır. Şaşırsınız, görmüşsünüzdür muhtemelen. Onu zaten hemen ayırt ediyorsunuz. ‘Ziraat Tohumu’ diyorlar. Şimdi ondan da ekenler oluyor ama bizim ata tohumunun verdiği lezzeti, tadı biz bulamıyoruz şu anda. İri çekirdekli, çok büyük olur. O yerli tohumun çekirdeği, karpuzun çekirdeği. Sulu olur. Ne kadar sularsan, o kadar sulu olur zaten, lezzeti, buram buram kokar. Tabii ki eskisinin tadı yok. Burada kendi yiyeceğimi çıkarttığım için inatla 5 senedir kesinlikle gübre kullanmıyorum. Sadece organik gübre diyorlar. Samra deriz burada, hayvan gübresidir. Büyük başım olduğu için ilaç kesinlikle kullanmıyoruz. Kendi yiyeceğimi ilaçlamamak için kül gibi doğal

ilaçlar duyuyorum mesela. Küllü su yapıyoruz. Külün marazı diyoruz. Böyle bembeyaz oluyor patlıcanların yaprakları onlardan veriyoruz ama artık sizin de dediğiniz gibi gerçekten organik tarım yapmak çok zor, Çok zor. Yapıp o kadar fazla üretmek çok zor.

Şule: Gerçekten öyle bir anlatıyorsunuz ki sanki kendimi orada, ağaçların arasında ürünler var. Elimi her yere dokunduruyorum. Öyle hissediyorum.

Nejla: Herkesin evinin önünde asma, üzüm bağları, ceviz vardır. İki tane de olsa, hiç yoksa bir tane muhakkak vardır. İncir ağaçları boldur. Her yer zeytin bahçesidir. Eğer yolunuz düşerse bekliyoruz. Burada beni dinleyenleri de davet ediyorum İkizköy’e. Akbelen çok güzel. Bir ucu denize gider. Bir ucu zeytin bahçelerinde, bir ucu denizdedir. Gerçekten köyümüz, ülkemiz çok güzel. Zaten Türkiye'nin her köşesi ayrı güzel. Bu ülkede bulunmaktan dolayı her ne kadar her yeri istila altında olsa da her ne kadar birbirimize artık savaşıyor durumda gözüsek de çok şanslı hissediyorum. Gözünüzün aldığı yer yemyeşil ama su kaynaklarımız gidiyor. Şimdi sular giderse bırakın bahçe yetiştirmeyi, bırakın Buğday ekmeyi ne diktiğimiz meyveler ne de zeytinlerimiz olacak. Çok da korkulan o kıtlık, gıda krizi, su krizinin artık içindeyiz zaten ve biz bile bunu burada yaşamaya başladık.

Şule: Aslında çözüm belli fakat. “Kıtlık olacak, kuraklık olacak” diye bizi korkutuyorlar. O çözümlerin hepsi hayata geçse hiç öyle bir durum olmayacak. Akbelen’e nasıl gidiliyor? Tarif ederseniz belki yolu düşen izleyicilerimiz size bir selam vermek isterler.

Nejla: Öncelikle buraya gelerseniz çok mutlu oluruz. İki şekilde ulaşılıyor. Burada Milas Bodrum Havalimanı var. Uçakla geliyorsanız orası en yakın. Milas’a geliyorsunuz, Milas’a geldikten sonra Ören’e gitmek için Ören minibüsüne bindiğinizde zaten hemen Akbelen’in içinden geçiyorsunuz. Pankartların birçoğunu indirdiler ama alanda mevcut. Üç noktada durduruluyorsunuz. Zaten hemen tomaları hissediyorsunuz. Pankartlarda ‘Akbelen İşgal Altında’ yazıyor. Aslında ulaşımı çok kolay. Ören, Karaca Hisarköy, Çam Köyü, Yeniköy yazan araçlar getiriyor. Milas'a inince “Ören’e gideceğim” dedikten sonra her şekilde ulaşabiliyorsunuz buraya.

Şule: Otobüsle gelsek?

Nejla: Otobüsle geldiğinizde zaten Bodrum diye söylediğiniz zaman Muğla'ya gelerseniz yine Milas aracına binmeniz gerekiyor aktarmalı geliyorsanız. Direkt otobüs bulursanız Bodrum otobüsüne bindiyseniz Milas otogarına indiriyor. Milas'tan da Ören aracıyla direk Akbelen’e ulaşabiliyorsunuz.

Şule: Ağaçlar kesiliyor siz orada nöbet tutuyorsunuz. Peki, halktan şu anda ne bekliyorsunuz?

Nejla: Daha hâlâ geç değil, ‘Akbelen’e sahip çıkabilirsiniz’ diyoruz. Bizi izleyenlere. Biz burada üretmek için canla başla çalışıyoruz kaynaklarımız için. Hep diyorlar, “Onların derdi başka, 3-5 ağaç dertleri değil.” Bizim aslında derdimiz köylerimizin yok edilmemesi, tarımın

bitirilmemesi, ormanların yok edilmemesi, su kaynaklarımızın bitirilmemesi. Gerçekten de 3-5 ağaç ve daha da ötesi, meselemiz vatan meselesi dedik. Akbelen'i kestiler, o güzelim canım ormana kıydılar. Büyük bir alandı ve bunu 6 gün gibi kısa bir sürede yaptılar. Çünkü hiç durmadılar. Onlarca askeri yığarak ellerindeki bütün imkanları zorlayarak yolları tıkayarak 6 günde güzelim ormanı kestiler. Ama şu an bugün 23. günündeyiz. Şunu söylüyoruz: Madene vermemek için bu güzelim Akbelen'in o kıymetli verimli toprağını mücadele ediyoruz. Samralı, organik gübre var burada. İnsanlar gelince görüyor. "Burada ne dökülü?" diye soruyorlar. Bu orman gübresidir. Daha koyudur. Çiçeklerde orkidelerde çok kullanırdık alıp. O kıymetli verimli toprağını ve altındaki su akiferlerini, Bodrum'u, Milas'ı besleyen ve bizim tarım arazilerimizi, zeytinlerimizi besleyen su havzalarını kaybetmemek için bizim mücadelemiz. Gerçekten en başta topun ağzında İkizköy, Çamköy, Karacahisar var ama iş buradan da büyük, su krizlerine yol açacak bir su sorununuz var. İnsanların gerçekten Akbelen'e sahip çıkması lazım. Üzerimizdeki ölü toprağını atmamız lazım. En başta kendi mirasımıza sesleniyorum. Muğla bölgemize sesleniyorum ve tüm Türkiye'ye sesleniyorum. Henüz geç değil, burası henüz madene başlamadı. Madene teslim etmeyelim. Ömrünü doldurmuş 2 termik santral için artık bu kadar verdiğimiz ormanlık alan yeter. 12 köy yok edildi. Burada daha 12 köyle birlikte 60 köy var yok edilecek. Bugün bunu burada durduramazsak, bunun önüne bundan sonra hiç kimse geçemeyecek. Ne olur İkizköylüleri, Akbelen mücadelesini, bizleri burada yalnız bırakmayın. "Orada orman kesilmiş, boşuna uğraşıyorlar, boşuna direniyorlar. Niye gidelim ki?" demeyin. Burada daha savunulacak toprak var, su var, temiz hava var. Çünkü burada ölüyoruz. Kanser hastalarından geçit yok burada. Küçük köyde bile her yıl onlarca insan ölüyor, daha da artacak. Bunu ben hissediyorum. Bugün Milas'ta 2-3 tanıdığım akrabamla görüştim. Bir tanesi "Göğsümde bir kitle çıktı, kötü" dedi. Bir tanesi "boğazımda" dedi. Bu sorun hepimizin sorunu. Sağlığa, toprağa verdiği maliyet, zarar gözler önünde. Uzmanlar bas bas bağıyor, iklimi nasıl değiştirdiğini. Ne olur uzmanlara kulak verilsin ve Akbelen'e sahip çıkılsın. Sadece Akbelen'e değil, Türkiye'mize, vatanımıza sahip çıkılsın. Kıyım neredeyse oraya koşalım ama şu an burası çok önemli gerçekten. Biz buna dur demezsek, burada birliktelik kuramazsak, "Burada hayır artık bunu yapamazsın" demezsek, güçlü bir yumruk olmazsak, şirket, askeri, devleti, onu bunu kullanarak hayallerini gerçekleştirecek. Zaten 23 gündür ormanını yok etti ama geri kalanı da yok etmesine izin vermeyelim, bunu söylüyorum sadece.

Şule: Çok teşekkür ediyoruz. Buradan da Umudun Kadınları Dergisi olarak Akbelen'in, İkizköy'ün kadınlarının ya da orada yaşayan insanların umutlarını, mücadelelerini, dergimize taşımak için kapımız her zaman açık sizin çözümlerinizi, sıkıntılarınızı paylaşmaya, onu da buradan söylemiş olalım. Eğitim durumunuz nedir? Sanıyorum bir dernek başkanlığınız var. Onlarla da ilgili paylaşımlar yaparsanız.

Nejla: Ortaokul mezunuyum. 4 senedir bu mücadelenin içerisindeyim. İlk mücadelemize başladığımızda dernek yoktu. Bir whatsapp grubuyla çevre komitesini kurduk ve halen daha o komite işliyor. Aslında burada karar verici, İkizköylüler. Çevre komitesi 4 senedir bu mücadeleyi götürüyor. 2 seneyi aşkındır nöbet alanını götürdü. Onca zorluğa, onca baskıya rağmen şirketin her türlü psikolojik baskısına rağmen dernek başkanıyım. İkizköy derneği sayılır ama burada yok edilecek olan en baştaki Karadam, Karahisar mahalleleri. Doğayı Doğal Hayatı Koruma Güzelleştirme ve Dayanışma Derneği. İsmi uzunca bir isim ama aslında İkizköy Derneği, kısa ismi de ‘Kardok.’ Bu derneğin başkanlığını yürütüyorum. 2020’nin aralık ayında kurulmuş bu derneğin ilk geçici yönetim kurulu başkanımız, Kaptan Yorulmaz adlı emekli öğretmen kendisi. Daha sonra bana bu görev layık görüldü. Elimden geldiğince yapmaya çalışıyorum ve en önde eğer bu toprakları kurtarırsak ki öyle düşünüyorum, öyle umut etmek istiyorum. Sonrasında bizim de ilk hedefimiz burada bir kooperatif kurmak. Buranın balı çok meşhurdur mesela Çam Balı. Milas zeytinyağı, Avrupa Birliği coğrafi işaret almış. Zeytinyağlı sabunlarımız burada çok meşhurdur. Babalarımız, dedelerimiz halen daha yapar. Sofralık zeytinlerimiz çok güzel. Kendimiz yapıyoruz. Doğal otlarımız var. Bunlarla gözlemeler yapıyoruz. Kaysılarımız, yerli dutlarımız var. O kadar çok hayallerimiz var ki burada kadınlarla bizim yapmak istediğimiz ama önce şu gerçekten termik santrali belasını ve başımızdaki bu gölgeyi artık üstümüzden yok etmek istiyoruz. Önceliğimiz onu bir durduralım. Yenilenebilir enerjiye geçelim. 15-16 km boyunca yok ettikleri devasa bir alan var, oraya o güneş panellerini kursunlar. Gerekirse çatılarımıza da kuralım. 20 lamba yakacağımıza on lamba yakalım. İki dolap çalıştıracığımıza bir dolap çalıştıralım. Her zaman her şeyin israfından kaçınalım. Suyu da çok hor kullanıyoruz. Sanki sınırsız bir suyumuz varmış gibi. Toprağı da öyle kullanıyoruz. Her şeyi çok hoyratça kullanıyoruz. İnsanız, bu dünyada hep var olmayacağız. Bugün varsak yarın yokuz, bir kiracıyız gözüyle bakıyoruz. Atalarımız nasıl en güzel şekilde bıraktıysa, onca kıtlığa rağmen, onca savaşa rağmen kanlarını döküp bu vatani bize en güzel şekilde nasıl emanet ettilerse, bizim de hedefimiz çocuklarımıza, gelecek nesillere en iyi, en güzel şekilde emanet bırakmaktır. Düşüncem, temennim bu. Bunun için mücadele ediyoruz burada. O yüzden bizim de kooperatif hayalimiz var, umarım onu birlikte gerçekleştiririz sizlerle de diye düşünüyorum.

Şule: Bu hayallerinizin gerçekleşmesini Umudun Kadınları Dergisi olarak biz de umut ediyoruz. Gerçekten çok güzel mesajlar vererek sanki söyleşimizi de bir yerde sonlandırıyoruz ve bu kadar yoğunluk içerisinde bize de zaman ayırarak katıldığınız için çok teşekkür ediyoruz. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim, ortaokul mezununuz. O kadar güzel, öyle düzgün konuşuyorsunuz ki değme üniversite mezunlarına taş çıkartıyorsunuz. Çok çok keyifli bir söyleşi oldu. Eğer söylemek istediğiniz başka bir konu yoksa isterseniz artık “Hoşça kalın.” diyelim birbirimize.

Nejla: Ben de çok teşekkür ederim bu güzel sohbet için bu güzel davet için, çok memnun oldum. Çok da gurur duydum. Burada kadınlar adına, köylü kadınlar ve aslında tüm ülkemizdeki üreten üretici kadınlar adına konuşmaktan gurur duydum. İltifatınız için düşünceleriniz için ayriyeten onur duydum. Akbelen Üniversitesi bizlere çok şey öğretti. Burada onu söylüyoruz. 4 senedir hakkımızı nasıl aramayı, hakkımızı nasıl savunmayı, en azıyla nasıl geçinmeyi ve elindekinin kıymetini bilmeyi, konuşmayı, burada gün gün, an be an bu üniversite öğretti bize. Buraya tahsilli, doktorlarından tutun da avukatlarına kadar o kadar vicdanlı insanlar geldi. Her şeyi kitap okumakla, onu okumakla bunu okumakla özdeşleştiriyoruz ya, vicdanlı, merhametli, toprağına, doğasına, her bir canlıya önem veren, seven, koruyan kollayan insanlar geldi. Böyle güzel insanlardan da o kadar çok güzel şeyler aldık ki biz o kadar şey kaptık ki aslında benim teşekkürüm hepsine olsun. Bize destek veren o kocaman Akbelen ailesine, İkizköy dostlarına olsun, sizlere olsun, çok teşekkür ediyorum. İyi ki varsınız diyorum

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, biz de Akbelen ormanında yaşananları, İkizköy'ü, onların sıkıntılarını ve çözüm önerilerini az da olsa sizlerle paylaşmak istedik. Yaşamın içinden çok güzel bir örnek oldu. Başka bir 'Rol Modellerimiz' köşemizde buluşmak üzere hoşça kalın, umutla kalın. Akbelen ormanı mücadelesinden de ayrılmayalım. Elimizden ne geliyorsa yapalım.

15 Ağustos 2023.

KADININ GÜNCEİ AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli Umudun Kadınları Dergisi sevenleri. Yine dopdolu bir kadının güncesiyle beraberiz. İstirdik ki daha güzel haberler verebilelim sizlere ama ne yazık ki ülkenin şu an içinde bulunduğu toplumsal atmosfer ve dünyanın bazı ülkelerindeki olumsuz uygulamalar buna izin vermiyor.

Önce başlıklar:

Bakan Tekin'den 'karma eğitim' açıklaması: Karma eğitim esas, kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur

Doğum kontrol ilaçları kadınlar için 'lüks' oldu

İzmir metro istasyonlarında "Eşitlik Koridorları"

'Özgür kalacağız, özgür yaşayacağız'

Bir aile üst geçide astıkları pankartla kızlarının katilini arıyor

İran'da 'ahlak polisi' yeniden devriyelere başlayacak

İngiliz polisine cinsel saldırı suçlaması: Kamera kayıtları yayımlandı

Bakan Tekin'den 'karma eğitim' açıklaması: Karma eğitim esas, kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, katıldığı A Haber yayınında açıklamalarda bulundu.

Kız çocuklarını okula göndermeyen ailelerin "Ben çocuğumu erkeklerle aynı okula göndermek istemiyorum" dediğini belirten Tekin, **"Şimdi benim Milli Eğitim olarak birincil hedefim ne? Kız çocuklarının okullaşmasını sağlamaktır. O zaman veliyi ikna etmek için biz, gerekirse kız okulları da açabilmeliyiz, veli isterse çocuğunu kız okullarına gönderebilmeli, isterse erkeklerin gittiği okullara gönderebilmeli"** dedi.

Karma eğitimin esas olduğunu söyleyen Tekin "Ama bu tür gerekçelerle, yani eğitimin, okullaşma oranının artması anlamında bu tür tedbirleri almak gerekiyorsa beraber alalım" ifadelerini kullandı.

Karma eğitime karşı olmadığını savunan Tekin, "Tam tersine özgürlükçüyüm, karma eğitim isteyen veliler için de kuşkusuz o olacak. Zaten bizim Milli Eğitim Temel Kanununda öyle diyor, karma eğitim esastır ama benim asli görevim, okullaşma oranını artırmaktır" diye konuştu.

Bu açıklamalara sivil toplum kuruluşları ve kadın örgütleri tepki gösterdi ve basın açıklamalarıyla protestoda bulundu.

Kadınlar Birlikte Güçlü Platformu İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünde Tekin'in açıklamalarını protesto etti. İl Milli Eğitim binasının önünde kadınlar polis engeliyle karşılaştı. Kadınlar, Müdürlüğe yakın bir yerdeki parka yönlendirilirken, slogan atmalarına izin verilmedi.

Platform adına Evrim Gürenin, **"1,5 milyondan fazla kız çocuğunun okuldan uzakta olduğunu görüyoruz. Bakan yanıt versin: Nerede bu kız çocukları? Kadınların, kız çocuklarının en temel haklarının gaspını hedefleyen iktidar eğitimi bir araç olarak kullanıyor"** açıklamasını yaptı.

Doğum kontrol ilaçları kadınlar için 'lüks' oldu

Aile planlaması hizmetleri kapsamında aile sağlığı merkezlerinde (ASM) ücretsiz dağıtılan kondom, doğum kontrol hapları, aylık ve üç aylık enjeksiyon gibi malzemelerde de birkaç yıldır tedarik sorunları yaşanıyor. Kadınlar **"ücretsiz"** alması gereken doğum kontrol ürünlerine şimdi yüksek meblağlar ödemek zorunda kalıyor. Fiyatlardaki artış ise özellikle istenmeyen gebeliklere ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara davetiye çıkarıyor. Özellikle kadınların yaşadıkları zorlu durumları **Cumhuriyet** gazetesine değerlendiren Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakları Platformu (CİSÜ) Platformun üyesi Türkiye Aile Planlama Vakfı (TAPV) Program Koordinatörü

Deniz Özkor, doğum kontrol ürünlerine gelen zamlarla 1.6 milyon kadının aile planlaması ihtiyacını karşılayamadığını söyledi. Özkor, **“Kondom, doğum kontrol hapi, spiral gibi korunma yöntemlere erişimin kısıtlı olması ve ücretsiz şekilde sağlanmaması kadınların sağlığını olumsuz etkilemektedir ve istenmeyen gebeliklere neden olmaktadır”** dedi.

Genel Sağlık-İş Başkanı **Derya Uğur** ise **“Yurttaşlarımız bu doğum kontrol malzemelerini eczaneden almaya kalktığında 1 aylık enjeksiyon 233 TL, devletin dağıttığı doğum kontrol hapları için 228 TL, bir diğer oral kontraseptif (doğum kontrol hapi) için 251 TL ödemek zorunda bırakılıyor”** ifadelerini kullandı.

Uğur, **“Tüm bu olumsuzluklar içinde istenmeyen gebeliklerin artmasından endişe ediyoruz. Kondom yokluğunda cinsel yolla bulaşan hastalıkların artması da kaçılmaz olacak”** diye konuştu. Aile planlaması kapsamında kullanılan malzemelerde tedarik sorunları yaşanmasının toplum sağlığı için tehdit oluşturduğunu vurgulayan Uğur, **“Sağlık Bakanlığı’nın bir an önce bu konuya öncelik vermesi ihtiyaçtan da öte zorunluluk”** dedi.

İzmir metro istasyonlarında “Eşitlik Koridorları”

İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı Kadın Çalışmaları Şube Müdürlüğü toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığı artırmak amacıyla Fahrettin Altay ve Üçyol metro istasyonlarında özel bir görsel çalışma yaptı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 2021 yılında düzenlediği “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uluslararası Karikatür Yarışmasına katılan eserler arasından seçilen karikatürler, metro istasyonlarının duvarlarına mural olarak uygulandı. Grafiti sanatçıları Yunus Şahin ve Mustafa Deniz Kubilay tarafından yapılan çalışmalarla, metro istasyonlarında “Eşitlik Koridorları” oluşturuldu. Her gün binlerce İzmirlinin geçtiği istasyonlara uygulanan mural çalışmaları, kadınların yaşadığı sorunlara ve eşitsizliklere dikkat çekiyor. İzmirli karikatürlerin eşitsizlik sorununu güçlü bir şekilde yansıttığını ve bu karikatürlerin istasyonları renklendirdiğini vurguladı. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, 6284 sayılı kanunun ve İstanbul Sözleşmesi’nin önemine vurgu yaptı.

“Özgür kalacağız, özgür yaşayacağız”

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu ve Kadın Meclisleri tarafından organize edilen “Şarkılarımız, sözlerimiz, özgürlüklerimiz için kadınlar buluşuyor” etkinliği Kadıköy Yoğurtçu Parkı’nda yapıldı. Etkinlikte kadınların özgürlüğüne vurgu yapılarak “Korkma. Kadın Meclisleri var. Özgür kalacağız, özgür yaşayacağız” denildi.

Berna Çiçeksever’in müzik dinletisiyle başlayan etkinlikte konuşan Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Sekreteri **Fidan Ataselim**, son günlerde yapılan karma eğitim tartışmalarına da değindi. **“Beni yanlış anladınız”** ifadesini kullanan Milli Eğitim Bakanı **Yusuf**

Tekin'e tepki göstererek **“Biz sizin ağzınızdan çıkan her cümlemin ne anlama geldiğini çok iyi biliyoruz. Siz yanlış anlatmıyorsunuz biz de sizi hiç yanlış anlamıyoruz. Kız çocuklarının geleceğini sizin ellerinize asla bırakmayacağız”** dedi.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasından bu yana kadın cinayetlerinin arttığını da vurgulayan Ataselim, **“Kadınlar kendiliğinden öldürülmüyor. Bir gece yarısı bir kişinin imzasıyla elimizden alınan İstanbul Sözleşmesi'nden de vazgeçmiyoruz”** diye konuştu.

Bir aile üst geçide astıkları pankartla kızlarının katilini arıyor

İzmir'de, geçen yıl boşanma aşamasında olduğu 31 yaşındaki Ezgi Zerkini tabancayla katledip kaçan 36 yaşındaki Deniz Özarlan isimli erkek, 382 gün geçmesine rağmen yakalanamadı.

Ezgi Zerkini'nin defnedilmesinin yıl dönümünde ailesi, Şehit Kerem Oğuz Erbay Güzelyalı Üst Geçidi'ne 'İzmir'de Ezgi Zerkini ateşli silahla öldüren katil zanlısı 29 Temmuz 2022'den beri aranıyor. Görenler polise ulaşsın' yazılı pankart astı.

DHA'nın haberine göre; olay, geçen yıl 28 Temmuz'da, Konak ilçesi Mersinli Mahallesi'ndeki iş yerinde meydana geldi. Deniz Özarlan, boşanma aşamasında olduğu Ezgi Zerkini'nin çalıştığı iş yerine geldi. Çıkan tartışmada Deniz Özarlan, belinden çıkardığı tabancayla Zerkini'nin başına ateş edip, kaçtı. İhbarla olay yerine polis ve sağlık ekipleri sevk edildi. Ezgi Zerkini, ambulansla Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı.

Beyin ölümü gerçekleşen ve bir süre makineye bağlı yaşayan Ezgi Zerkini, 11 Ağustos 2022'de hayatını kaybetti, 12 Ağustos'ta memleketi Urla'da toprağa verildi.

Olaydan sonra kaçan Deniz Özarlan, olayın üzerinden 1 yıla yakın süre geçmesine rağmen, hala yakalanamadı. Bu süreçte Ezgi Zerkini'nin ailesi ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Kadın Meclisleri üyelerinin birçok şehre 'Ezgi Zerkini'nin katili Deniz Özarlan aranıyor' yazılı afişler asmasına rağmen sonuç alınamadı. Ezgi Zerkini'nin eşi Deniz Özarlan'a açtığı boşanma davası 15 Haziran'da sonuçlandı. Ezgi, ölümünden 10 ay sonra Deniz Özarlan'dan boşandı.

İran'da 'ahlak polisi' yeniden devriyelere başlayacak

İran medyası polisin kadınların kurallara uygun giyindiğinden ve başörtüsü taktığından emin olmak için tartışmalı devriyelere yeniden başlayacağını duyurdu.

Karar, genç kadın Mahsa Amini'nin Tahran'da kıyafet kurallarına karşı geldiği gerekçesiyle gözaltına alındıktan sonra ölümünün üzerinden 10 ay sonra alındı.

Amini'nin ölümü, büyük ulusal gösterilere yol açmış ve ahlak polisi devriyeleri durdurulmuştu.

Ancak sertlik yanlıları bir süredir devriyelerin geri dönmesini istiyordu.

Ahlak Polisi, kıyafet kurallarına uyulması ve “düzgün olmayan” bir şekilde giyindiği düşünülenleri gözaltına almakla görevli.

Sertlik yanlısı Tasnim Haber Ajansı Polis Sözcüsü Saeed Montezerolmahdi devriyeler sırasında, görevlilerin önce kurala uymadıklarını düşündükleri kadınları uyaracağını belirtti. Sözcü, uyarıyı dinlememeleri durumunda polisin “yasal girişimlere” başlayacağını söyledi.

22 yaşındaki Mahsa Amini, geçen Eylül ayında ailesiyle birlikte ziyaret ettiği başkent Tahran’da ahlak polisi tarafından başörtüsünü “düzgün takmadığı” gerekçesiyle gözaltına alınmıştı.

Amini “eğitilmek” üzere gözetim merkezine girdikten sonra yere yığılmıştı. Polisin Amini’nin başına bir sopayla vurduğu ve araçlara çarptığı iddia edilmişti.

Olay milyonlarca İranlıyı öfkелendirdi ve ülke genelinde yaklaşık 600 kişinin öldüğü şiddetli gösteriler düzenlenmişti.

Eylemleri izleyen aylarda birçok kadın başörtüsü takmaya toptan son verdi. Sosyal medyada paylaşılan videolar da son günlere dek, başörtüsü takmayan kadınların daha çok görülmeye başlandığını gösteriyordu.

Ancak İran makamları, daha ağır cezalar getirdi. Bunlara, başörtüsü kurallarına uymayan iş yerlerinin kapanması da dahil.

Protestolarda büyük sayıda İranlı yer alsa da, bazı İranlılar hala başörtüsüne büyük destek veriyor.

Geçtiğimiz günlerde, iki başörtüsüz kadına bir kap yoğurt atan bir erkeğin görüntüleri ortaya çıktı.

Yaptığı çevredeki erkek ve kadınları kızdırırken, daha sonra tutuklandı. Ancak kadınlar da gözaltına alınmaktan kurtulamadı.

İran’da İslam Devrimi’nden bu yana bir haliyle “ahlak polisi” bulunuyor. Rehberlik Devriyesi adı verilen son versiyonu, devriyelere 2006’da başlamıştı.

İngiliz polisine cinsel saldırı suçlaması: Kamera kayıtları yayımlandı

İngiltere’de Zayna Iman adlı kadın, Manchester polisini cinsel istismar ile suçladı. 2021 yılında gözaltına alındığında 40 saat boyunca cinsel istismara uğradığını iddia eden Iman, polis departmanının saldırıyı örtbas etmeye çalıştığını öne sürdü.

Polislerin kendisine ilaç vererek cinsel saldırıda bulunduğunu iddia eden Iman’ın iddiaları üzerine güvenlik kamerası görüntüleri yayınlandı. Ancak kamera kayıtlarında 3 saatlik bir boşluk olduğu tespit edildi. Eksik yayınlanan görüntülerde, polisler tarafından kıyafetleri kesilen Iman’ın saatlerce bir hücrede yüzüstü bırakıldığı görüldü. İngiltere basınına konuşan Iman, "3 polis pantolonumu çıkardı ve iç çamaşırlarımı kesti" dedi.

The Sun’da yer alan habere göre, serbest bırakıldıktan sonra hastaneye gittiğini anlatan Iman, cinsel saldırıya ilişkin izler bulunduğunu aktardı.

İman hakkında hazırlanan tıbbi raporda, "Geçmişinde bir akıl hastalığı hikayesi yoktur. Tedavi olmadan düzelmiş akut bir psikotik olay nedeniyle kabul edilmiştir. Bu durum, muhtemelen verilen uyuşturucu madde nedeniyle meydana gelmiştir" ifadelerine yer verildi.

Olayla ilgili 3 saatlik video görüntülerine erişim talep eden İman'a, eski başkomiser de destek verdi. Eski başkomiser Martin Harding, polislerin eyleminin hiçbir şekilde haklı gösterilemeyeceğini belirtti.

Gelecek sayımızda daha umut verici haberlerle sizlerle buluşmak dileğiyle hoşça kalın.

14 Ağustos 2023

DÖNENCE DÖNÜŞTÜRÜYOR

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Sıcak havaların hepimizi kasıp kavurduğu şu günlerde, dinlenmeye çok gereksinimimiz var. Her zaman tatile gidemeyeceğimize göre, kendimizi oyalayacak, ruhumuzu dinlendirecek uğraşlar bulmaya çalışıyoruz. Daha önce sezon dizileri olurdu. Yaz dizileri olur muydu, en azından ben hatırlamıyorum. Bu yıl ruhuma iyi gelen yaz dizileri oldu. Yine dostum Selvet Bayraktar Tokat'ın önerisiyle bazı dizileri izliyorum. Bunlardan biri de 'Dönence' adlı dizi. Yaz dizilerinde denizin sesi, görüntüsü, tatil ortamı, adeta denizin kokusunu, ağaçların bol olduğu güzel bir manzarada kahve içmenin keyfini yaşıyor insana.

Sadece bunlarla kalmıyor, insanı düşündürüyor, dönüştürüyor ve dergimiz aracılığıyla beyin fırtınası yapabileceğimiz bir tartışma ortamına davet ediyor bizleri. Yıllardır engellilerin medyada yeterince temsil edilmediklerinden yakınır, yapılabileceklerin listesini sıralar dururduk yetkililerle karşılaştığımızda. Şimdi anlıyorum ki az da olsa sesimizi duyanlar olmuş ve bu çok güzel bir duygu. Hiç istemesek de yaşam pratiğinden gelen ve içinde ayrımcılık barındıran kesimlerden biri de engelliler. Kitaplardan öğrenmek hiç kuşkusuz çok değerli ancak ayrımcılık içeren yargıların kırılması için kalıcı izler bırakacak yollar bulmamız şart. İki saat süren bir filmde yaşananlar bizde geçici izler bırakıyor. Oysa uzun süren haftalık dizilerde bu konular ele alındığında, işitsel ve görsel uyarılar devreye giriyor. Hele hele izleyicileri çok olan diziler daha çok tartışılıyor ve zihinsel açıdan da bir öğrenme süreci gerçekleşiyor. İşte bilgilerin kalıcı hale gelmesi böyle bir süreçten geçiyor. Aksi halde duyuyoruz ve hemen unutuyoruz.

Sadece engelliliği konu alan filmler ve diziler bazı insanlara sıkıcı gelebilir. Pek çok yaşam olayının içinden gelen ses hem daha çok duyulabiliyor hem de çoğu insanı meraklandırabiliyor.

‘Benim Dünyam, Sadece Sen’ gibi filmler yalnızca engelli bireylerin yaşamlarını ele alıyordu mesela. Şimdi adını anımsamıyorum ama bir dizide bir genç, işitme engelli bir kadına âşık olmuştu. Aile de bunu duyunca ayrımcı davranışlar içine girmemiş ve olayı doğal karşılamıştı. Daha sonra ‘Mucize Doktor’ dizisi bayağı bir gündem oldu. Hatta eğitim gruplarında çok tartışıldı. Engelli bireyin ya hiçbir şey yapamayacağı ya da her şeyin üstesinden gelebileceği gibi iki zararlı uç nokta var. İşte bu dizi de otistik bir doktorun her şeyi ama her şeyi yapabildiğini gösteriyordu. Bunu izleyen çoğu kişi, yine genellemeler yaptı ve çoğu insanın kafasında farklılıkları göz ardı etme sonucunu doğurdu. Yine de olumsuz örnekler göre kısmen de olsa bir farkındalık arttırmaydı bu.

İzlediğim ‘Dönence’ dizisi gerçekten bambaşka. Önce dizi hakkında genel bilgiler verelim. Olaylar İzmir’in Foça ilçesinde geçiyor. Ege sahillerinin eşsiz güzelliğini ekrana taşıyan dizi, bizleri Foça’nın tarihi ve doğal güzellikleriyle buluşturuyor. Dizi, Foça’nın yelken kulübü, limanı, kalesi, sokakları ve plajları gibi mekânlarında çekiliyor.

Dizinin konusu şöyle: Üniversiteye gitme planları yapan Gece, bir yandan da tüm yaz boyunca sevgilisi Emir ile müzik yapma hayalleri kuruyor. Ancak tüm hayalleri zorunlu olarak bir süreliğine askıya alınıyor. Çünkü özel bir çocuk olan kız kardeşi Gülce için İstanbul’un kalabalığı ve gürültüsü giderek daha da başa çıkılması zor bir hal almaya başlıyor. Sevgilisini ve tüm hayallerini İstanbul’da bırakmak istemeyen Gece, bir anda kendisini ailesiyle birlikte Foça’da buluyor.

Hayatı bir anda alt üst olan Gece, kardeşinin yazıldığı yelken kulübünde eğitmenlik yapan Özgür ile tanışıyor. Özgür, anne ve babasını bir yangında kaybettikten sonra Asperger Sendromlu erkek kardeşi Rüzgar’a hayatını adanmış bir genç. Gece, Özgür’le tanıştıkça hayata daha olgun bir yerden bakmayı, Özgür de Gece’den hayatı ertelememesi gerektiğini öğreniyor. Ancak bu süreçte Gece’nin sevgilisi Emir’in Foça’ya gelişiyi ikilinin arasında aşılması zor duvarlar oluşuyor.

Dizinin oyuncu kadrosunda yer alan bazı isimler şöyle:

Emre Kınay, Cem, Gülce ile Gece’nin babası. Didem İnselel Verda, Gece ve Gülce’nin annesi. Sümeyye Aydoğan, Gece, Gülce’nin ablası. Ülkü Hilal Çiftçi, Gülce Atakan Hoşgören, Emir ama ona ‘Miro’ diyorlar, Gece’nin sevgilisi. Doğan Karakaş, Rüzgar. Caner Topçu, Özgür, Rüzgar’ın abisi.

Dizi, Kanal D’de yayımlanıyor. Aynı zamanda sesli betimlemeli olarak dizinin yayımlandığı günden üç gün sonra ‘Engelsiz Kanal D’ sitesinden izlenebiliyor. Dizi tamamen özgün bir senaryoya sahip değil. İsrail yapımı Exceptional adlı diziden uyarlanmış. Exceptional dizisi senaryosu ile Fransa’da 2022 MIPCOM Cannes Diversify TV Ödülü’ne layık görülmüş.

Toplumun engellilere bakış açısı, kardeşler arası kıskançlık, ailelerin engelli çocuklarının gereksinimlerini abartarak engelsiz çocuklarının duygusal gereksinimlerini görmezden gelmeleri,

komşuluk ilişkileri, dayanışma, empati, aile ilişkileri, kısaca pek çok konu bir arada işleniyor. Yani sadece engellilerin yaşantılarından ibaret değil.

İki engelli çocuk var ama özellikleri birbirinden farklı. ‘Otistikler dokunulmaktan hiç hoşlanmazlar’ yargısının her otizmlide işlemediğini öğreniyoruz mesela. Bir arada büyüyen kardeşlerin aynı özelliklere sahip olmasını bekleriz. Özellikle birinin olumsuz özellikleri daha fazlaysa, başlarız karşılaştırmaya. ‘Neden sen kardeşin gibi çalışkan değilsin?’ler... bu liste uzar gider yaşamımızda. Aynı şekilde engelliler için de bu karşılaştırmaları yaparız. Dizide Gülce dokunulmaktan ve sarılmaktan hiç hoşlanmıyor. Rüzgar da tam tersine sarılmayı çok seviyor ve sevgisini dokunarak gösteriyor. Dokunmaya izim vermek istemeyen birinin tehlike anında bile kendisine destek olmak isteyenlerin dokunmalarını taciz gibi algılama konusu o kadar çarpıcı anlatılmış ki “İşte empati duygusu ancak böyle somut bir örnekle anlatılabilir” demekten kendini alamıyorsun.

Gece’nin duyguları, ne istediği, neye gereksinim duyduğu göz ardı ediliyor ve sürekli kardeşine yeterince destek olamamasıyla suçlanıyor. Oysa Gece bir genç ve öğrenmeye çalışıyor. Gerçek yaşamda da kendisini kardeşine adayan, duygusal gereksinimleri yok sayılan ve dahası kıskanç olmakla suçlanan pek çok kişinin yaşam deneyimlerine tanık olmuşuzdur.

Anne ve babasını yangında kaybederken, Rüzgar’ın yanında yakınlarından kimse yoktu. Abisi görevdeydi. Ailenin yokluğuyla baş etme konusu da çok güzel anlatılmıştı. Önce abi kardeşini teselli etmek için “Tamam geçecek, sakin ol” diyordu ve Rüzgar’ın krizleri artarak devam ediyordu. Sonra abisi, ailesinin yokluğundan dolayı hissettiklerini paylaştı ve Rüzgar yavaş yavaş sakinleşmeye başladı.

Dikkatimi çeken başka bir konu da ‘ah, vah, tüh!’ gibi çaresizlik, acıma içeren sözlerin hiç çağrıştırılmaması. Her şey o kadar doğal anlatılmış ki neredeyse insanların engelliliği benimsediklerine ve bunu bir farklılık şeklinde algıladıklarına inanıyorsun. Olumsuz örneklerden çok olumlu örnekler var. Olumsuz olaylar akılcı çözümlerle örneklendirilmiş. Böylece empati kurma örneklerine somut olarak tanık oluyorsun. Duygu dolu, çok hoş bir dizi. İzlerken çok rahatlıyor ve hafifliyorsun.

Bu dizinin ödül almasına hiç şaşırmadım, tam tersine çok sevindim. İsterdik ki ülkemizde böylesi özgün bir dizi olsun ve biz de ödül verebilelim. Sürekli yakınmak, eleştirmek tek başına işe yaramıyor. Ne yazık ki toplumumuzun olumsuz değer yargıları konusunda kafa yorarak biraz daha evrilmemiz gerekiyor. Çevremdekilere bu diziyi izlemelerini ısrarla tavsiye ediyorum ve izleyenler çok beğeniyor. İzleyenler artsın, artsın ki üzerinde tartışalım, değerlendirme yapalım. Görme engelliyim ve haklarımız için uzun yıllardır örgütlü mücadelenin içindeyim. Bu dizi, yetersiz

olduğum konuların farkına varmamı sağladı. Yeni bilgiler, deneyimler öğrendim ve gelişerek dönüştüğümü düşünüyorum.

Fark ettim ki bu diziyi daha çok engelli arkadaşlara izlemelerini önermişiz. Engelli olmayanların izlemelerini ve yorumlarını duymayı çok istiyorum ve nasıl yorumlar geleceğini çok merak ediyorum. Bize umut veren, çözümü mümkün olan konuları irdelemeye ne kadar çok ihtiyacımız varmış meğer.

İnsanları korkutmayacak, işleri zorlaştırmayacak deneyimlerin paylaşıldığı dizilerin çoğalması dileğiyle.

15 Ağustos 2023

HAYAL KOLLEKSİYONCUSU

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Yaz günleri ciddi şeyleri düşünmekten vazgeçmek için şahane bir fırsattır...

Hoş; düşünmenin hiçbir fayda sağlamadığını hayat bize ne güzel öğretmiştir oysa...

Her şey olacağına varır ya da olmasa da olur derken buluveririz kendimizi. Teslimiyet gibidir bu hal ama ruhu da ferahlatır inceden...

Hayal kurmak için şahane bir mevsimdir YAZ...

Büyüyünce hayal kurmak yasak değil ya, elbette kurulur.

İnsan yaş aldıkça, ne istediğini, nasıl mutlu olacağını, neye sevineceğini çok daha iyi anlıyor galiba...

Küçük şeylerin, inceliklerin kıymetini biliyor.

Hayata karşı alacaklı olmak için yola çıkılması gerektiğini idrak ediyor.

Azla mutlu olabilmeyi, kendiyle barışabilmeyi çok iyi beceriyor galiba...

Güneşli bir şehirde, sokakları denize çıkan bir yerde, bahçesinde domates, biber yetiştirebileceğimiz bir evde yaşamak hepimizin hayali değil mi? Ne çok hayal biriktirdik bugüne kadar düşünsenize... Artık hepimiz muhteşem bir HAYAL KOLLEKSİYONCUSU olduk sanırım... Ehhh vardır bir zamanı, elbet bir gün gerçek olacaktır. Yoksa biz, dişimizi tırnağımıza takıp boş yere mi biriktirdik onca hayali? Mesela; zeytin ağaçları arasında, ellerinle topladığın zeytinleri kavanozlara kurmak ne müthiş bir şey...

Sakin, telaşsız, küçük yaşamlar ne güzel...

Köylü pazarına gidip, dönüşte denize girip ferahlamak...

Hiç konuşmadan bile anlaşacağın dostlarının olması...

Hayatında neye yer olmadığını bilen insanlarla olmak ne sihirli bir şey...

Onlara sofralar kurmak, saatin nasıl geçtiğinin farkına bile varmadan uzun sohbetler edebilmek...

Yaşadığın hayal kırıklıklarını pansumanlayan dostların olması...

Kahkahalar eşliğinde ve belki de birkaç damlası kadehe damlayan gözyaşının eşlik ettiği gecelerde, buz gibi rakıların tadı...

Öylece durmak, hiç plan yapmamak, sadece fasulyenin pişip pişmediğine odaklanmak ne güzel.

Bir terlik şortla, hiç makyaj yapmadan, defne sabunu kokusuyla, zeytin dallarıyla, yasemin kokusuyla, deniz kokusuyla bir yaz geçirmek ne güzel.

Yüreğinin dupduru olduğu, kimselerle bir alacak verecek davanın kalmadığı, sancısız nefeslerle uyandığın sabahları selamlamak ne güzel.

Bu sene domates iyi olmadı, seneye hepsine biber mi eksem ki diyen bir kafada olup, bahçeyi sularken, tüm bunları düşündüğün için kendi kendine gülümsemek ne güzel.

Sakin akşamların, dalga sesleri içinde uyumanın tadı ne güzel...

Zaman geçtikçe insan tüm bu hallerin muhteşem şeyler olduğunu ve kendine yapacağı en güzel yatırımın bu olduğunu çok iyi anlıyor.

İşte o yüzden, sevdiklerinin kalplerine sımsıkı sarılıyorsun. Boşuna dememişler, "İnsan insanın ağusunu alır" diye.

Ve tüm bunların farkına vardığın için kendine de sarılıyorsun. Çünkü kendi hayatının sihrini bulmuş oluyorsun...

Ne demiş Cemal SÜREYA... "Hayat kısa, kuşlar uçuyor..."

O zaman; biraz durmanın, anlamanın ve iyiliğin farkına vararak, yaz günlerinin bu son demlerinin tadını çıkarmak lazım... Yoksa nedir ki? Ağustos'ta geçer, Eylül zaten su gibi akar gider... Bütün mesele bizim mevsimlerimiz nasıl, biz nasıl geçiyoruz onun içinden. İşte bu çok mühim bir mesele...

Ağustos /2023

BİR SAĞLIK PROBLEMİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli Umudun Kadınları Dergisi takipçileri. Ülkemizde sağlık sisteminin durumu malum. 182'den randevu almak adeta şansa kalmış. Doktorların uğradığı şiddet, hakaret, tehditler ve hiçe sayılmalar ayyuka çıkmış durumda. Bir yandan performansla göre ücret uygulamasıyla yaratılan gereksiz rekabet, bir yandan muayene sürelerinin düşürülmesi sağlık sistemini felç noktasına getirdi. Videolar çekip sosyal medyalarında “Artık biz doktor dövebiliyoruz” diyebilecek kadar pervasızlaştı insan görünümlü şahsiyetler. Nereden alıyorlar bu cesareti? Pıtrak gibi açılan özel üniversitelerin tıp fakültelerini düşünmek bile üzücü. Nereden tutsak elimizde kalıyor anlayacağınız.

Gelelim asıl sizlere anlatmak istediğim konuya: Annemin diz ağrıları sebebiyle 182'den randevu alma çabası içine girdik. Sabah onda günlük randevu veriliyordu. Defalarca aradık randevu yok, günlerce uğraştık mümkün olmadı. Sonunda İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Ortopedi bölümünden randevu aldık. Muayene sonucunda mr. istediler. Mr.'ı hastanede çekirmek fazlasıyla zamanımızı alacaktı. Uzun süreye gün veriliyordu. Özel mr. yeri aramaya başladık. Yaşanan trajikomik durumları size anlatamam. Bir yeri arıyorum 5000 TL, başka bir kuruma ulaşıyorum 3000 TL, SGK ile anlaşmalı yerleri arıyorum 2000 TL. Sonunda eşimin çabalarıyla bir açık mr. yerinde 750 TL karşılığında çektirdik. Sonuç, bel fıtığıydı. Doktor fizik tedavi yazdı. Ağrılar bel fıtığından kaynaklanıyormuş.

Bu defa başladık fizik tedavi merkezleri aramaya. Tabii ki SGK ile anlaşmalı kurumları listeledik ve görüşmelere başladık. Bunların içinde birçok özel hastane de var. Durum yine aynı. Seans başına 600 TL isteyenler, ayrıca doktor muayenesi de talep ediyorlardı. Onun için de ekstra bir ücret tabii ki. Başka hastane seans başına 300 TL, biri 800 TL, başkası 200 TL. Kim ne kadar para almayı başarabilirse yani. Anlayacağınız insan sağlığı vahşi kapitalizmin ve serbest piyasa ekonomisinin kaderine terk edilmiş.

Bunun üzerine fizik tedavi ile ilgili var olan kanunu merak ettim ve inceledim. Sonuç şuydu: Devlet SGK ile anlaşması olan her özel hastaneye 30 seansa kadar fizik tedavi yapabilme fırsatı veriyordu ve bunun parasını devlet ödeyecekti. Peki, özel hastaneler neden ayrıca para talep ediyordu? Anlamak mümkün değil. Dedik ya Kapitalizm.

Yakın bir dostumla görüştüm ve bu durumdan bahsettim. Kendi İş yerinde çalışan ortak bir arkadaşımızın Medipol Hastanesinde fizik tedavi gördüğünü, 30 seansa kadar ücretsiz tedavinin yapıldığını söyledi. Orayı hiç aramamıştım. Aklıma bile gelmemişti. Nasıl yani? Ben bir sürü hastane aradım. Hiç böyle bir durum yoktu, bu hastane ücretsiz yapabiliyorken diğerleri birbirinden farklı fiyatları neden veriyordu? Hem devletten parayı alacaklar hem vatandaşı soyguna uğratacaklar, oh ne güzel. Tereyağlı yumurta.

On gün içinde yaşamış olduğumuz bu süreç bana çok farklı konularda sorgulamalar yaptırdı. Evet, ülkemizin ekonomisi kötü. Sağlık, eğitim, sosyal politikalar, adalet memleketimizde beklentilerin çok çok altında. Peki insanlarımız? Neden bu kadar fırsatçılık var bu ülkede? Ev kiralarına fahiş zam yapan insanlar, bu yüksek kirayı ödeyemeyeceği için öfkelenip oturdukları evi yakan kişiler, birbirini öldüren kiracılar ya da ev sahipleri. Nereye gidiyoruz biz? İzmir Bayraklı'da kirası 1500 TL'den 7500 TL'ye çıkarılan vatandaş iki çocuğunu almış on gündür ilçenin parklarında yatıyor. Devlet yönetimi, uygulanan politikalar halkı düşünür durumda değil. Bunun tersini iddia etmek de olasılıksız. Peki insanlarımız? Marketlerdeki ürünleri saklayan, zam gelmesini bekleyen, sonradan piyasaya süren mülk sahipleri. Neler oluyor ülkemizde? nasıl çözülecek bu sorunlar? Gitgide insanlığımızı mı yitiriyoruz ne?

Sadece bir partinin bu ülkeyi yönetmesi ile ilgili değil bence bu durum. Ben bu ülkede bilinçli olarak sistemin insan yetiştirmedeğini düşünüyorum. A partisi gitse, B partisi gelse bir şey değişmez bence.

Burjuva demokrasisi bile yerleşmedi hiçbir zaman bu ülkeye. Son 20 yılda sorunların katmerleştiği kesin. Hangi görüşten olursa olsun bu kadar uzun yıllar bir partinin ülkeyi yönetmesinin de yanlış olduğuna inanıyorum. Hakça paylaşıma dayalı bir düzen yok çünkü memleketimizde.

Peki, daha önce demokratik bir ülke miydik sizce? Tabi hayır. Önceki yönetimler döneminde de başka insanlar haksızlıklara uğradı? Şimdi de kadınlar, sanatçılar, gazeteciler düşüncelerinden dolayı susturulmak isteniyor. Hapishanelere atılan hukukçular var. Neden? Sadece hak mücadelesi verdikleri için.

Bir yandan tecavüzcüler, uyuşturucu kullananlar, katiller, dolandırıcılar, pandemi nedeniyle izin adı altında evlerine gönderiliyor. Siyasi suçlular içeride bekliyor. Kabul edilebilir bir durum değil bu? Vicdanlar isyan ediyor. Demokrasi, insan hakları ve sosyalizm mücadelesi vermek bu ülkede suç. Diğer suçları işlemek sıkıntı değil.

Küçük bir örnek vermek istiyorum. Olay, Bahçelievler Bağcılar Caddesi'nde meydana geldi. Serdar Taş, iddiaya göre önce bir taksici ile tartıştı. Taş o tartışmanın ardından yolda yürürken bu sefer de henüz öğrenilemeyen bir nedenle Ferhat Ceylan'la tartışmaya başladı. Tartışma kısa sürede kavgaya dönüştü. Serdar Taş, belinden silahını çıkardı. Silahı gören Ferhat Ceylan, Taş'ın eline tekme attı. Yere düşen ikili bir süre kavga etti. Yaşanan arbede sırasında Serdar Taş, Ferhat Ceylan'a peş peşe ateş etti. Vücuduna isabet eden kurşunlar sebebiyle kanlar içinde kalan Ferhat Ceylan'ın yardımına çevredekiler koştu. Ağır yaralanan Ceylan, çevredekilerin yardımıyla hastaneye kaldırıldı. Ceylan, yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamadı. Serdar Taş ise kayıplara karıştı. Polis şüphelinin yakalanması için çalışma başlattı. Kimdi peki bu Serdar Taş?

2019 yılında Küçükçekmece'deki bir rezidansın 9'uncu katından düşerek hayatını kaybeden 17 yaşındaki Ebru Erdem davasında sanık olduğu, 'çocuğun öldürülmesi' suçundan beraat ettiği ancak 'çocuğa yönelik cinsel istismar' suçundan 8 yıl hapis cezasına çarptırıldığı ve kısa süre önce cezaevinden tahliye olduğu ortaya çıktı. Bunun gibi birçok vaka var.

Bence bu olaylar bu dönemde fazlasıyla çoğaldı bunu kesinlikle reddedemeyiz. Ama daha önce de vardı. Rahşan affı olarak geçen, iyi niyetle başlayan ve trajediye dönüşen süreci unutmak mümkün mü?

Ülkemizdeki insanların hayata bakışı, çıkarıcı yaklaşımları beni korkutuyor. Geline son ekonomik durum nedeniyle insanların birbirine tahammülü kalmadı. Aileler siyaset yüzünden birbirine giriyor. Akrabalar arasında kavgalar çıkıyor. Ülkemizin toparlanması için çok uzun yıllara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bence top yekûn bir mücadele gerek. Her yerde bir fırsatçılık hüküm sürüyor artık. Devlet kanun çıkarmış %25'ten fazla zam yapamazsın diyor ev sahibine. Dinleyen var mı peki? Kiralara %100, %200 %300 zamlar yapılıyor. Kimse mahkemeye gitmiyor. Başvuruyu yapamıyor çünkü o evden çıktığı zaman depozitosuyla beraber bulacağı yeni evin kirası yapılacak zammı geçiyor. Ülkede ciddi bir başıboşluk var. Hiçbir kurumda denetim mekanizması uygulanmıyor. Nasıl ayakta kalacak insanlarımız? İktidarın durumu kötü. Muhalefetin durumu ondan kötü. Orada da değişime karşı direniş var. Seçim kaybeden görevi bırakmayı bilmiyor. Ülkemizde istifa mekanizması diye bir durum yok. Yolsuzluk yapan da göreve devam ediyor, farklı suçları işleyenler de.

Ülkemize dair bu durum tespitlerini yaparken geleceğe dönük yine de umutlanmak istiyorum.

İleriye dönük güzel şeyler düşünme çabasımdayım. Kadınlar için, emekliler için, yaşlılar için, gençler için, engelliler için.

Bütün yoksul halklar olarak dayanışma içine girmeliyiz. Haklarımız için birlikte mücadele edebilmeliyiz. Siyasi görüşlerimizi önemsemeksizin sosyal, ekonomik, kadın hakları ve insan hakları alanında kazanımlar elde etmek için çabalamalıyız. Ve biz farklı görüşlerdeki insanlar önce birbirimizin haklarına saygı duymalı, haksızlığa uğrayan kişi hangi görüşten olursa olsun sessiz kalmamalıyız. Bugün bize dokunmayan bir yılanın yarınki hedefi biz olabiliriz çünkü. Haydi öyleyse! Durmaksızın sağlık, eğitim adalet ve sosyal devlet olabilmek adına elde edebileceğimiz kazanımların mücadelesine girişmeye.

16 Ağustos 2023

BALIKÇI PARKIM

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Küçücük bir alanda, iki üç ağacın, küçük bir su şırıltısının insanda uyandıracakı duyguları düşünürüm çoğu kez. Huzur bazen çok da uzaklarda olmaz. Oturduğunuz tahta bir kanepede; beyninize, usunuza, yüreğinize durmadan duyular gönderen bir şeyler varsa, bunları düşünerek yaşama dair bir pay çıkartabilirsiniz.

Devamlı oturduğum, daha kapısından girerken gün ışığını alımda, huzuru yüreğimde duyumsadığım küçücük bir parkım vardır benim. Balıkçı Parkım.

Huzur, bazen kadife çiçeğinin deli sarısında, dışisine cilve yapan güvercinin boynundaki morlu yeşilli parıltıda, başınızın üstünden geçen bir kanat sesinde, bazen de ayaklarınıza sürünen bir kedide olabilir.

Kucakladığı akordeondan çıkan güzel ezgilere kaptırır kendini küçük bir kız. Gözleri güler. Bu işi sanki geçim için değil de müzik tutkusundan yaptığını düşünürsünüz. Mendil uzatan bir kadının donuk bakışında yüreğiniz ikilemler yaşar, bocalarsınız. Sevinçle keder böyle yakın sokulur yanınıza...

Sabahın erken bir saati olmasına rağmen hep dolu olur bu küçücük park. Buraya gelenler kırk yıllık tanışmış gibi sözlerini paylaşır, birbirlerinin dertlerinden kendine şükür payı çıkarır, söyleşir dururlar. Oturduğum yerden onları izlerim, yakınıma oturan biri bana laf atar konuşma isteği gönderirse ben de konuşarak yalnızlığını paylaşıyorum.

Bazen yanımdaki kanepede ak saçlı yaşlı bir adam, başı önüne düşmüş çocuklar gibi uyur. Nefes alıp verışı sevindirir beni. Bu yaştaki bir insanın erken bir saatte hangi nedenle evinden çıkıp buraya geldiğini düşünürüm. Uyku tutmayan ağır geceler, acıtan düşler mi, yoksa evindeki koyu yalnızlık mı onu bu denli erken sokaklara düşüren. İnsan içinde seslerle olma isteği mi? Ya da tek başlıktan daha zor, evde yaşayan bir başkasından aldığı yalnızlık duygusu mu? “Acaba nasıl bir çocuk, delikanlı, baba, kocaydı. Eşini döver miydi, çocukları var mıydı?” diye düşünürüm. Birden burada oturan insanların içinden geçenleri anlama yetimin olmasını isterim. Olanak dışı ama çok da ilginç değil mi? Böyle bir gücüm olsaydı belki de birçoğundan nefret eder, birçoğunun yalnızlığı ve yaşadıkları için hüzünlenirdim. Ben işte böyle biriyim kendi yalnızlığımı unutup, kalabalıklarda yalnızlık arayan biri. Aslında bu parkta da bütün konuşmalara karşın her şey bir şeyle eş ama her şey yalnızdır.

Fıskiye'nin kenarındaki mermer kaideye oturtulmuş balıkçı heykeli demirden ağlarını örer. Yakışıklı, güçlü tam bir balıkçıdır o. Ama yüzü hiç gülmez, çatık kaşlı, ağırbaşlıdır. Donmuşluğu, suskunluğu dokunur bana. Bir geldiğimde beni şaşırtmasını isterim. Gözlerinde gülen bakıştı özlediğim.

Belki de küçük havuzun dingin suyunu yakıştırmaz kendine. O zaman koca bir denizi taşımak isterim yanına. Tuzlu, engin mavi bir denizi. İşte o zaman yalnızca ağlara dikilmiş gözlerinin maviliklere dalacağını, geleceğini düşünürüm.

Ayaklarının yanındaki balıkçı ağlarının üzerinde kediler uyur güneşe karşı. İnsana olan düşkünlüğün bir göstergesi ya da tam tersi, kalabalıktan kaçıp emin bir kucağa sığınmak, örselenmekten kurtulmak gibi gelir bana; demir adamın demir ağlarında, kendi sıcaklığına sarılmış kediler. Zaman zaman uyanan, esneyen yalanan kedilere inat hiç kıpırdamaz balıkçım.

Belki de biz insanlar görmeden geceleri konuşuyordur ayak ucundaki kedilerle. O zaman aklıma çocukluğumun o güzel masalı gelir. Mutlu Prens*. Heykelinin ayakucunda sabahlayan küçük kırlangıcın üzerine gözyaşları dökülen, bütün kıymetli taşlarını yoksullara gönderip kendini feda eden kurşun kalpli mutlu prens ve onun isteklerini yerine getiren sıcak ülkelere göçmekten vazgeçen donup ölen iyi yürekli kırlangıç.

Oysa balıkçının, ağlarının üzerinde uzanan kediyle kentteki yoksullara gönderecek ne yakuttan iğnesi ne elmaştan gözleri ne de vücuduna kaplı altın plakaları var.

Masaldaki vali gibi heykel düşmanı bir mukteditin onu yerinden kaldırtıp kendi heykelini yaptırarak parka adını vermesinden ödüm kopar. O zaman artık bu parkı terk etmem gerektiğini düşünür ürkerim.

Varsın o demir heykel ve canlı kediler küçük havuzun ortasında bana düşünce üretsinsin. İyi yürekli heykeller yalnız masallarda var artık. Korkum iyi yürekli insanların da masallarda kalması...

*Mutlu Prens: Oscar Wilde

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

YILDIZ GÜLÜŞLÜ KADIN YILDIZ KENTER

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Tam adıyla Ayşe Yıldız Kenter Güngör11 Ekim 1928'de İstanbul'da Çamlıca semtinde doğmuş ve 17 Kasım 2019'da yine İstanbul'da ölmüştür.

Annesi İngiliz asıllı Nadide Kenter, babası ise Meclis-i Âyan üyesi Mehmet Galip Bey'in oğlu diplomat Ahmet Naci Kenter'dir. Asıl adı Ayşe Yıldız olan sanatçı, ablası Güner, ağabeyleri Nedim ve Mahmut ile küçük kardeşi Müşfik'ten oluşan 7 kişilik bir ailede büyümüştür. Türk oyuncu ve

Aynı zamanda Devlet Sanatçısıdır. 1951 yılında Nihat Akçan ile evlenir. Çiftin bu evlilikten Leyla isimli çocuğu dünyaya gelir. Sanatçı bu eşinden 1958’de ayrılır.

Yıldız Kenter, Nihat Akçan ile olan evliliği ile ilgili olarak şunları söyler: “Konservatuar bitti, evlilik geldi. Şimşek gibi çaktı, parladı, söndü. İkimiz de büyümemiştik daha çünkü. Ama 1952’nin 29 Mart’ında, evliliğin en güzel ödülünü aldım kucağıma. Leyla. Bu evlilik değerdi be, değerdi her şeye. Değerdi. (...) Çok iyi bir insandı, çok zarıftı, çok yakışıklıydı, ama hep çocuk kaldı. Biraz da çapkındı. Zaten benim bir öğrencimle evlendi. Her şeye rağmen kutsarım o evliliğimi, çünkü kızımız Leyla dünyaya geldi.”

Yıldız Kenter, sonrasında hayatının aşkı olacak Şükran Güngör’ü 1956’da ‘Dünkü Çocuk’ oyununu izlerken tanır, çok etkilenir. Aslında pek de iyi anlaşarak başlamaz arkadaşlıkları, ancak daha sonra birbirlerini tanıyınca aşktan önce dostluk doğar aralarında. Bu dostluk hiç tükenmeyen bir hayat arkadaşlığı ve aşkla da pekişince, ailelerine rağmen 1965’te evlenme kararı alırlar. Yıldız Kenter’in annesinin Şükran Güngör’ü çulsuz ve biraz da köylü bulmasına, Şükran Güngör’ün annesinin de Yıldız Kenter’i dul ve çocuk sahibi olması nedeniyle istememesine rağmen, kimseyi dinlemeyerek nikâh masasına otururlar. Hem de herkesten gizli, 1965 yılında oynadıkları Pembe Kadın oyunundan hemen sonra. Balayına gitmezler, kendilerine ait bir evleri bile yoktur. Ertesi gün tekrar sahnededirler. Ailelerinin evlendiklerinden haberi yoktur. Bir süre ailelerinin yanında kalarak, durumu bu şekilde idare ederler. Sonrasında işler yoluna girer.

Yıldız Kenter’in anne ve babasına dair:

Olga, Ahmet Naci Bey’in evlenme teklifini kabul eder, ancak yalnız değildir, bir de oğlu Jack vardır. İstanbul’a dul, çocuklu bir İngiliz gelinle dönen Ahmet Naci Bey’i ailesi hoş karşılamaz. Olga her şeye göğüs gerer, hatta sevdiği adam uğruna kara çarşafa bile girer. Müslüman olur ve Nadide ismini alır. Nüfus cüzdanında doğum yerine Londra değil, Bandırma yazılır. Görünüşte köklü ve varlıklı bir aileden gelseler de maddi sıkıntı içinde yaşarlar. Nadide Hanım, İngilizce öğretmeni olarak evlerde ders vererek aile gelirine katkıda bulunur. Aile, Soyadı Kanunu çıktığında kent efendisi anlamına gelen Kenter soyadını alır.

Yıldız Kenter, o dönemi şöyle anlatıyor: “Babamın ailesi annemi istemiyor. “Bu gavur karıyı da nereden buldun getirdin?” diyor. Hatta Nedim Abim doğunca, babaannem abimi, “Yarısı yavrumun yavrusu, yarısı yılan yavrusu!” diye seviyor.”

“Babam Ahmet Naci Bey, Lozan’da İnönü’nün özel kalem müdürü oluyor. İyi tahsil görmüş, gelecek vaat eden bir genç. Ancak yeni bir kanun çıkıyor: “Hariciyecilerin karısı yabancı olamaz.” Bu kanun, bizim hayatımızın dönüm noktası oluyor, hayatımızın içine ediyor. Gerçi İsmet İnönü, babama şöyle pratik bir formül öneriyor: “Resmen boşan, ama birlikte yaşa.” Öyle yapan dışişleri mensupları var. Ama babam bunu, aşkı uğruna memleketini, ailesini terk eden karısına bir hakaret

olarak algılıyor, “Hayır efendim” diyor, “Mesleğimden vazgeçerim, ama karımdan vazgeçmem.” İstifa ediyor. İvır zıvır işler yapmaya başlıyor, gazetelerde tercümanlık filan. Sonra Ankara’da Ziraat Bakanlığı’nda iş buluyor. Ama esas olarak, mesleğinden olunca babamın hayatı kayıyor. Tabii bizim de.” Dede Mehmet Galip Bey ölünce, babaanne Nuriye Hanım İstanbul’daki konağı satar, ancak Ahmet Naci Bey ve Nadide Hanım’a bu satıştan pay vermez. Altı çocuklu aile için zor yıllar başlar. “İngiliz gavur ana, her daim sarhoş bir baba... Ama sevgi dolu bir aile. Fakirdik ama mutluyduk. Babam, içmediği zamanlarda inanılmaz iyi bir insandı. Müthiş bir centilmen. Evimiz dağınıktı, annem tertiple düzenle pek ilgilenmezdi. Zaten bütün bu sefaletimize rağmen, evde hep bir yardımcı vardı, nereden nasıl bulunurdu, onlara para ödenir miydi bilmiyorum. Hepsi de bizim evimizde yatarlardı. Ama ev, zaten yolgeçen hanı gibiydi. Hastaneden çıkartılmış 2 çocuklu kadın, sokakta dilenen bir nine, zerzevatçı Mösyö Dörö diye bir kaçak Fransız, Cok diye İskoç, bir de üstüne sokak kedileri, köpekleri... Garip bir aileydik. Etraftan tuhaf bakarlardı. Sürekli bir macera yaşanırdı evimizde. En büyük abim Jack (o başka babadan), evin bu haline dayanamadı, 14 yaşında Türkiye’yi terk etti.” “Her şeyin kıymetini çok iyi bildik, çünkü her şeyimiz çok azdı, çok hesaplıydı. Yine de elinden geldiğince, hiçbir şeyden mahrum etmedi annem bizi. Ders verdi, tercüman olarak çalıştı. Hiç durmadı. Ama annemin yanı sıra, bir çocuk olarak en fazla mesuliyeti de ben yükleniyordum. (...) Gün oldu komşu evlere bile gittim temizlik yapmak için. İki elin çıkardığı sesi duymaya o zamandan alıştırdılar beni: “Öyle temiz yıkıyorsun ki bulaşıkları, bravo! Senden daha iyi tertipleyen yok bu evi, bravo!” O iki elin çıkardığı sesi duymak benim zaafım oldu. Bana bakılsın, ben seveyim, ben beğenileyim. Bu bir zaaftır, ama ben bu zaafi bugün de bir güce dönüştürmeye çalışmaktayım. Her gelen yeni iş bir imtihan oluyor. Ben hem seviyorum hem korkuyorum o imtihandan. Ama o ses yok mu, o ses? Beni peşinden sürükleyen çok cazip bir zaaf o. Çocukken de peşinden giderdim, şimdi de gidiyorum.

Anne İngiliz’dir, ama Yıldız Kenter’in konservatuvara girmesine öyle kolay izin vermez. Hatta dayakla bile ikna edilmeye çalışılır. Babası, konservatuara gizlice kaydını yaptırır. Ekim 1944’te mezun olduktan sonra, sekiz yıl mecburi hizmet yapmak kaydıyla, Devlet Konservatuvarına parasız yatılı olarak kabul edilir.

Yıldız Kenter, o yılları şöyle anlatıyor: “On bir yaşındayken Ankara Radyosu’nda Ayşe Abla Çocuk Kulübü’yle başladım. Sonra Halkevi Korosu’na ve temsil koluna girdim. Ortaokulu bitirince konservatuvara girmek istedim; beni bırakmadılar. Bir yıl lise okudum, fakat çok mutsuzdum. Tiyatrodaydı aklım fikrim. Sonunda babam yardımcı oldu. Sınava girdim, kazandım. Konservatuvar başladı. Şimdi düşündüğümde mesleğimi çok küçük yaşta zaten seçmiş olduğumu ayırt ediyorum... Bu arada bana çok yardım eden Agâh Hün, Neriman Hün vardı, onları hiç unutmam. İkisi de öldüler, ikisine de büyük vefa borcum var.”

“Cebeci gibi tutucu bir semtte o kadar çok laf üretiliyordu ki konservatuvarla ilgili. Aslen İngiliz olan annem, “Kızlarla oğlanlar aynı yatakhane de yatıyorlar, seni asla göndermem,” ağabeyim Nedim, “Gidemezsin, orospu mu olacaksın?” diyerek karşı çıktı konservatuvara girmeme.”

Konservatuvarda öğretmenlerinden Carl Ebert, o yıllarda öğrencisi Yıldız Kenter için şunları yazar: “İstihdadı fevkalade! Devlet Konservatuvarının bugüne kadar yetiştirdiği en kuvvetli elemandır. Gerçek, tabii ve intensif bir şekilde en kuvvetli dramatik havayı yaratmaya muktedirdir. Tek zayıf tarafı sesidir ki, bunun dikkatli ve itinalı fonetik çalışmasıyla kuvvetlendirilmesi gerekir. Bedeni durumu fena değilse de, kambur ve göğsünü kısarak yürümesi, ciğerlerinde hastalık doğurabilir. Olağanüstü bir istihdada sahip olması dolayısıyla, gelişme çağında bulunan bu öğrenciye, gereken her şeyin yapılmasını ve hastalıktan korunmasını tavsiye ederim. Derhal sıhhi muayeneye tabi tutulması, sanatoryuma yollanması, iyi gıdalandırılması, pek önemli olmayan derslerden affedilmesi gerekir. Çalışması fevkalade. Sınıf geçmesi uygundur. (Sınıf atlaması mümkün olmadığı takdirde)”

İlk olarak, 1948’de William Shakespeare’in On ikinci Gece adlı oyununda, Olivia rolüyle profesyonel oyunculığa adım atar. “On ikinci Gece’yle sahneye çıkmıştım. Parlak bir öğrenciyken sahneye çıkınca bir balon gibi şişmiş olduğumu, iğne batar batmaz anladım. Öyle bir söndüm ki süründüm, üç-dört yıl her şeye yeniden başlamak, her şeyi sahne pratiği içinde anlamak, çözümlemek gerekti. Çok acı çektim o ilk yıllar... Sonra hocam Cüneyt Gökçer’in bana güvenmesiyle oynayabildiğim Miras’la bir parça ayaklarımın üstünde durmaya başladım. Ondan sonra düşmemek gayem oldu, ama mümkün değil tabii...”

Yıldız Kenter, 1948’de mezun olunca Rockefeller bursu kazanarak, American Theatre Wing, Neighbourhood Playhouse ve Actors Studio’da eğitim görür.

“Rockefeller bursuyla Amerika’ya gidecektim. Gitmeden önceki akşam, babamla kavga ettik. İçkisi yüzünden. “Birkaç sene yokum. Üç beş arkadaşımı veda yemeğine çağırarak istiyorum. Ne olur bu akşam içmesen baba” dedim. Acayip sinirlendi. “Cehennem dibine kadar yolun var. Git, gelmez ol. Gelecek olursan da beni bulma inşallah” dedi. Bu sözler kıymık gibi battı yüreğime. Kavgalı ayrıldık. Ama sonra güzel bir mektup yazdı: “Aklım orada diyorsun, yüreğim buruk. Af diliyorsun sonra da. Anam suratlı kızım, sen de biliyorsun ki, af dilemesi gereken benim. Diliyorum da nitekim. Ama ne olmuş yani, bağırdık, çağırdık, attık içimizdeki pisliği, arındık. Bitti. Hayyam’dan bir dörtlükle kapatıyorum yavrum bu bahsi: Neylesem bu benim iç kavgalarımla/ Pişmanlığım, kendi düşmanlığımla/ Sen bağışlasan da ben yerim kendimi/ Neylesem bu yüz karam, bu utancım...” Ne yazık ki canım babam, bu mektubu yazdıktan sonra öldü. Çok gençti, 61 yaşında. Yanında olamadığım için çok pişmanlık duydum.”

Yurda döndüğünde mezun olduğu okulu Devlet Tiyatroları'na hoca olarak atanır. Yıldız Kenter, 1959 yılında Muhsin Ertuğrul'un haksız yere görevden alınmasını içine sindiremeyerek, kardeşi Müşfik Kenter'le Devlet Tiyatroları'ndan istifa eder. İstanbul'a geldikleri yıllarda evlerinde kaldıkları Metin And'la aralarında platonik bir ilişki yaşanır. Bir ara evlenmeyi bile düşünürler, ama evliliğin dostluklarını zedeleyeceğini hissederek karşılıklı vazgeçerler bu sevdadan.

Yıldız Kenter, yeterince Shakespeare oynayamadığından yakınır, ama Çehov oyunları Kent Oyuncuları repertuvarında önemli bir yer tutar. Martı, Üç Kız Kardeş, Vanya Dayı, Yıldız ve Müşfik Kenter'in keyifle ve farklı yıllarda tekrar oynadıkları oyunlardır.

Yıldız Kenter, sadece tiyatro alanında değil, beyazperde de defalarca izleyicilerle buluşur. Üç kez Altın Portakal En İyi Kadın Oyuncu Ödülü alan sanatçı, 1989 yılında Korsika-Bastia Film Festivali'nde Hanım filmindeki rolüyle aynı dalda ödüle layık görülür. 1981 yılında Devlet Sanatçısı unvanı alan Kenter, 1998 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nün sahibi olur. 1984'te Roma'daki İtalyan Kültür Birliğince Adelaide Ristori Ödülü'ne layık görülür.

Devletten hiç destek almadan inşa edilen Kenter Tiyatrosu için verilen uğraşlar, koltuk satışları gibi girişimler, büyük emeklerle kurulan Kenter Tiyatrosu, bir sigorta primi sorunu yüzünden icradan satılmakla karşı karşıya kalır. Sorunu aşmak için Sakıp Sabancı'yla konuşmak isteyen Yıldız Kenter, Sabancı'ya ulaşamaz. Son çare gittiği dönemin Başbakanı Süleyman Demirel'e durumu anlatır ve sigorta şirketi anında icrayı kaldırıp, borcu senetlendirir. Yıllar sonra 1991'de Demirel'le yapılan bir söyleşide hiç aşk mektubu almadığı yönünde bir cümle okuyunca, Yıldız Hanım harekete geçer. "Hoş bir röportajdı. Süleyman Bey'in o rahat, insancıl tavrını yansıtıyordu. Birden içinden ona bir mektup yazmak ve 'Ben size bir aşk mektubu gönderiyorum' demek geldi. Yazdım. Tiyatromuzu hacizden nasıl kurtardığınızı hatırlattım ve bu nedenle ona duyduğum sevgiden, bu sevginin hiçbir zaman sarsılmayacağından söz ettim. Birkaç gün sonra telefonla aradı ve teşekkür etti." 2009'da sahnede 60. yılını geride bırakırken, Eugene Stickland'ın yazdığı Kraliçe Lear adlı oyunu ile yine seyircinin alkışlarını alır. 2009'dan bu yana tiyatro yapmaz Yıldız Kenter.

Yıldız Kenter'i 17 Kasım 2019'da kaybettik.

Ben Yıldız Kenter'i çok küçük yaşlarımdan beri bilirim. Radyonun neredeyse tek eğlencemiz olduğu o günlerde, büyük küçük hepimiz İstanbul radyosunu dinlerdik. Arkası yarınların, radyo tiyatrolarının yanı sıra müzik, şiir, skeç, oyun gibi sanatsal içerikli reklam programları da yayınlanırdı o günlerde. Reklamların birinde, Uğurlugil Ailesi diye bir oyun sunulurdu seri olarak. İşte Yıldız Kenter'i ben bu oyunda tanıdım. Oyunun adını duyar duymaz ailenin bütün bireyleri radyo başında olurdu. Yıldız Kenter'in yanı sıra Müşfik Kenter, Şükran Güngör, Tefik Gelenbe, Erol Günaydın, Adile Naşit, Genco Erkal, Pekcan Koşar, Çolpan İlhan ve Güler Öktem gibi

oyuncular da rol alıyorlardı. Sürekli dinlediğimiz için bütün oyuncuların seslerini ezberlemiştik. Yıldız Kenter’le birlikte, Uğurlugil Ailesi kadrosundan farklı farklı zamanlarda başka oyuncuları da yitirdik. Ancak hiçbirini unutmadık, unutmayacağız. Bu değerli insanları saygı ve minnetle anıyoruz. Ruhları şad olsun.

SANATIN VAR ETTİKLERİ

Yazan: Filiz GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

"Var olmayan yerler" denince, çocukların düş güçleriyle örtüşen yerleri düşünüyorum. Bu yerler yaşadığımız gerçek mekânlara uymuyor. Hatta bunlar gerçekte olmayan yerler. Bu bağlamda Yunanca “her şeyin iyi olduğu yer” yahut “olmayan yer” anlamına gelen "ütopya" sözcüğü aklıma geliyor. Türkçe ’de "gerçekleşmesi olanaksız tasarı veya düşünce olarak" tanımlanıyor. İdeal bir toplum düzeni isteği insanlar için hep olması gerektir. Mevcut sistemin aksayan yönlerini eleştiren ve ideal hayat tarzını anlatan bu düşsel “toplumsal projelere” ütopya adı verilir. Bu türün ilk örneği Platon’un (M.Ö. 375) "Devlet" adlı eseridir.

Ütopya terimini literatüre ilk kazandıran kişi, Kral VIII. Henry tarafından kafası kesilerek idama mahkûm edilen Thomas More,1516 'da "Ütopya" adlı yapıtında gerçekte var olan toplumdan daha iyi olanı ve hatta var olmayan bir sistemi anlatmıştı. Toplum nasıl farklı örgütlenebilir sorusunun yanıtını ararken yaptığı gözlemleri yazmış ve değiştirilebilecek yönlerini düşlemişti. Böylece toplumu düş ürünü bir yapıta konu ederken onun tüm gerçekliğini yok ederek bir imge yaratmıştı. More, okurun 16. Yüzyılda İngiltere’de egemen olan sefalet ve yoksulluk ile ütopyaadaki refah ve mutluluğu kıyaslamasını sağlamaya çalışmıştır. Ütopya yazarının tek amacı bir yergi yazmak ve içinde bulunduğu toplumu eleştirmektir. Ne var ki yazar farkına varmadan okuru geleceğe davet etmişti. Yaşadığı toplumun içinde bulunduğu koşullardan ve sistemden hoşnut olmayan yazar, var olmayan bir dünya yaratmıştı. Ütopya, nerede olduğu belirtilmeyen bir adadır. Bu adada 54 şehir vardır. Hepsinde de tek bir dil konuşulur. Ortak yaşam yalnızca tarlalarda değil, ihtiyaçların giderilmesiyle ilgili her alanda söz konusudur. Çocuklar ortak bakım evlerinde büyürdü. Savaşçı değillerdi, yalnızca kendilerinin korunması ve savunulması gerektiğinde savaşa girişebilirlerdi. Ütopya halkının savaş karşıtlığı, bedeni ve beden hazlarını önemsemesi, düşünce özgürlüğü ve yeryüzünde mutluluk ideali More’un Ortaçağ’dan tamamen kopmuş olduğunu da gösteriyor.

James Matthew Barrie'nin Peter Pan'ında da var olmayan bir düş ülkesi çıkar karşımıza. Yazar küçük bir çocukken, okul arkadaşları ile birlikte bahçede 'korsan gemisi ve mürettebatı oyunları' oynar. İleri derecede gelişmiş bir düş gücü vardır. O bahçeyi, Peter Pan'ın yaşadığı 'Never Land '(Var Olmayan Ülke) olarak hayal etmiş ve sınıf arkadaşlarından her biri de Peter Pan masalından tanıdığımız karakterlere ilham kaynağı olmuştur. Ağaç tepesinde geçirdikleri uzun saatler boyunca, kendisinin de kuşlar gibi uçabildiğini düşleyen yazar, Peter Pan karakterini 'uçabilen bir oğlan çocuğu' olarak yaratarak çocukluk düşünüyü ünlü kitabında gerçekleştirmiştir. Mutlu bir çocukluk geçirmeyen Barrie'nin oldukça sancılı geçen yaşamı ona hiç büyümeyen bir çocuk olmayı ve bir kuş olup bu çirkin dünyadan kaçabilmeyi düşletmişti. Bu düşler ülkesi Peter Pan'da gerçekleşecekti. 1860'da İskoçya'nın Kirriemuir şehrinde on kardeşin dokuzuncusu olarak dünyaya gelen Barrie altı yaşındayken, on dört yaşındaki ağabeyi David, paten kayarken düşer ve ölür. Barrie'nin abisi David, ailenin ve annesinin en sevdiği çocuktur. David'in ölümünden sonra bir gün Barrie abisinin kıyafetlerini giyerek annesini mutlu etmek ister. Bu da annesinin çok hoşuna gider. O günden sonra Barrie annesinin küçük ve sevgili David'i olmuştur. Artık David gibi giyinmek yetmez. David gibi ıslık çalmaya başlar. David'in rolünü üstlenerek yaşamını sürdürür. Barrie ise gün geçtikçe silikleşir. Ne yazık ki annesi, 'ölen oğlunun sonsuza dek hiç büyümeyerek bir melek olarak kalacağını' söyleyerek avunur. Bu travma ve annenin hastalıklı tutumu yüzünden, Barrie hayat boyu 'psikolojik cücelik' sendromu çeker ve boyu 1 metre 40 santimetre'den fazla uzamaz. Yazarın hayatındaki bu olayları düşününce Peter Pan'ın, kendisinden ve ölen ağabeyinin birleşmesinden yaratılmış bir kahraman olduğu anlaşılıyor.

Thomas More, Ütopya eserinde ideal bir toplum düzenini konu edinir. Bu ideal toplumda tabii olarak herkes mutludur. Barrie'de durum biraz daha farklıdır. İdeal olarak tasvir edilmese de "var olmayan ülke (Neverland)" çocukların gözünde idealleşmiş, onların yaşamaktan mutlu olduğu bir yer olarak tasvir edilmiştir. Neverland, yazarın kurgusunun bir gereği olarak ortaya çıkar. Yani o da, Ütopya gibi 'var olmayan ülke', hatta 'hiçbir yer' anlamına gelir.

Moore ve Barrie gibi Jonathan Swift de düşsel, var olmayan yerlerde Gulliver'in gezilerini kurgulamıştır. Hem yetişkinler hem de küçükler için okunabilecek bu kitabı Swift 1726 yılında tamamlamıştır. Lemuel Gulliver adındaki macera sever genç doktorun çıktığı gezilerde olağanüstü öykülerinin ele alındığı kitapta, yazarın yaşadığı günün koşullarında insanların bencil, çıkarıcı, zalim oluşları eleştirilmiştir. Yine kitap, zamanın toplumsal, siyasal ve dinsel kurumlarına yöneltilmiş çok sert bir eleştiri ve taşlama niteliği de taşır. İçinde yaşadığımız gerçeklik ve yaşarken farkına varamadığımız bir tür olumsuzluklar, yerginin abartılmış dünyasında gülünç bir şekilde yansıtılmış olabilir. Ancak, gerçekler bu yolla gözler önüne serilmiştir. Örneğin, birinci kitapta cüceler ülkesinde Gulliver bir devdir. Dev olmasına rağmen, küçücük varlıkların kurdukları gülünç düzen

içerisinde cücelerin kibirli davranışları karşısında Göliver'in bir dev olarak bunları ciddiye alması, cüceler imparatoru tarafından kendisine verilen soyluluk unvanını gururla taşıması ve bu unvanın gereklerini yerine getirmeye çalışması yerginin önemli unsurlarından yalnızca biri olarak karşımıza çıkar. İkinci kitapta yazar Göliver'i devler ülkesine düşürerek onun devler ülkesindeki zavallılığını göstererek okuyucuyu tüm değerlerin nasıl da göreceli olduğunun farkına vartırmak istemiştir.

"Yine cüceler ülkesinde, sınıfların oluşması, imparatorluk sarayında ve düzen içerisinde belli unvanların kazanılmasının ne derece gülünç ritüellere bağlandığının (ip üzerinde cambazlık yaparak, en becerikli olanların bakan olması gibi) gözler önüne serilmesi oldukça çarpıcıdır. Aynı şekilde, fikir ayrılıklarının kaynaklandığı durumlar da oldukça trajikomiktir. Yumurtaların üstten mi yoksa alttan mı kırılacağını kutsal kitaplarda yer alması ve bunun toplumu iki ayrı kesime ayırması da hem Swift dönemi yaşam tarzının bir projeksiyonu hem de günümüz dünyasının farkında olmadan ilkel ayrılıklara sürüklenen insanının garip ikilemini yerli bir şekilde ifade eder." (www.kitap kokusu.net)

Her üç yazar da içinde yaşadıkları toplumsal ya da bireysel olumsuzluklardan kaçmak isteğiyle hiç var olmayan yerler yaratmışlardır. Bu fantastik unsurlar (masal, efsane, olağanüstü insan ve yaratıklar; devler, cüceler, uçan küçük çocuk vs. ve olayların geçtiği soyut mekanlar doğaldır ki öyküyü, romanı daha ilginç kılacak ve okuru daha çok etkileyecektir.

Göliver'de de (4.bölüm), ütopyada olduğu gibi yer olarak var olmayan bir ada seçilmiştir. Akşit Göktürk'ün "Edebiyatta Ada" adlı kitabının arka kapağında çoğu yazarın ulaşamadıkları düşlerini, özelemlerini gerçekleştirecek bir ada kurguladıklarından söz edilir:

"İnsanlar yüzyıllardan beri mutluluk, dirlik düzenlik, ölümsüzlük, serüven, kaçış yönündeki özelemlerini çoğunlukla uzak bir ada görüntüsüyle birleştirerek dile getirmeyi seçmiş. Bu da yazının en zengin kaynaklarından biri olmuş: Thomas More, Francis Bacon, Daniel Defoe, Jonathan Swift, Aldous Huxley, William Golding ve daha nice yazarın yapıtlarında, insan-dünya ilişkisi, düşsel adalar aracılığıyla yansıtılmış. Düş gücünün buluşları ya da bilincin çağrışımları ile yoğun anlamlar kazanan adalar, bazen mutlu bir yalnızlığın mekânı, örnek bir toplumun toprağı; bazen tehlikelerle ve gizemlerle dolu tekensiz yerler; bazen de büyük serüvenlerin, sıkıntıların, iç çatışmaların yaşandığı ıssız ve uzak diyarlar."

Yalnızca yazarlar değil sıradan insanlar bile kendileri için düşlerinin mekânı olacak adalar düşünmüşler. Erdal Atabek, "Kırmızı Işıktaki Yürümek" adlı kitabının armağan vermekle ilgili bölümünde Akşit Göktürk'ün "Edebiyatta Ada" kitabından söz ediyor, şöyle diyor:

"Eski İspanyol haritacılarının sevgilileri harita çizilirken, "Benim için bir ada çiz." derlermiş. İspanyol haritacısı da sevgilisi için gerçekte olmayan bir ada çizermiş. Eski İspanyol haritalarında böyle sevgiliye armağan adacıklar olurmuş. Kristof Kolomp bir deniz seferinde, haritadan anlayan

bir İspanyol'a gemide sularının azaldığını, haritada görülen şu adacıkta içme suyu bulunup bulunmadığını sorunca İspanyol gülümsemiş, "Efendim, o adanın var olduğunu sanmıyorum. Onu çizen haritacı sevgilisine çizmiştir demiş" de gerçek ortaya çıkmış. Akşit Göktürk'ün Edebiyatta Ada yapıtını okuduğumda çok gülmüştüm. Sevgilisinden haritada bir ada isteyen İspanyol kadını da, ona adayı armağan eden İspanyol haritacısı da ne güzel bir şey yapmışlar.”

Edebiyatta, hoşnut olunmayan toplumsal koşulların, sistemlerin; ekonomik dar boğazların, bireysel çıkmazların karşısında çaresiz kalınarak, olmayan dünyaları düşleyip, buralarda gerçekte olmasını istedikleri ideal toplumsal düzeni fantastik olarak kurgulayan çokça yazar çıkar karşımıza. Yazdıkları öykü ya da romanların bir kısmı senaryolaştırılarak sinemaya da aktarılmıştır.

Sinemanın var olmayan yerlerini mekân alanlardan Gotham'da yetim Bruce Wayne'nin doğduğu, karanlık basınca suçluların uyandığı ve sanki hiç güneşin doğmadığı bir kentte geçer olaylar.

Yüzüklerin Efendisi'nin geçtiği Orta Dünya'nın kendisi de aslında var olmayan yerlerdendir; Shire'nin kendine özgü bir yeri vardır. Bu köyde olabildiğince sevimli evler bulunur. Burası eğlenmesini ve yaşamasını bilen, dürüst ve çalışkan insanlarla doludur.

Yine sözünü ettiğim Barrie'nin Peter Pan'ı da 1953'te ilk kez, animasyon türünde Walt Disney film şirketi tarafından beyaz perdeye aktarılmış, daha sonra hatta son yıllarda da filmi çekilmiştir.

KAYNAKLAR;

- 1.Peter Pan; J.M Barrie, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016
- 2.Kırmızı Işıқта Yürümek, Erdal Atabek, Altın Kitaplar,2012
- 3.www.kitapkokusu.net
- 4.Güiver'in Gezileri, Jonathan Swift. Bilgi Yayınevi, Çocuk Klasikleri
- 5.Sinemanın var olmayan yerleri, www.sinefest.com

BİLİM DÜNYASINDA BU AY AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar değerli dinleyicilerimiz ve okuyucularımız, bilim adına umut veren birçok araştırma sonucuyla sizlerle.

Önce başlıklar:

Sağlıklı hayat için günde 5 bin adım atmak gerekli

Bulmaca çözüp satranç oynamak demans riskini azaltıyor

Yapay zekâ destekli beyin implantı devrim yaratabilir

Meme kanseri teşhisinde radyologlara destek olacak yapay zekâ geliştirildi

Sağlıklı hayat için günde 5 bin adım atmak gerekli

Uzun zamandır sağlıklı ve formda kalmak için günde 10 bin adım atmanın önemli olduğu söylene de yeni bir çalışma 5 bin civarında atılacak adımın da yeterli olabileceğini gösterdi.

Dünya genelinde 226 binden fazla kişi üzerinde yapılan analiz, günlük 4 bin adımın herhangi bir nedenden dolayı erken ölüm riskini azaltmaya başlamak için yeterli olacağı **sonucuna ulaştı**.

2 bin 300'ün üzerinde atılacak adım ise kalp ve kan damarlarına fayda sağlıyor.

4 bin adımın üzerinde 20 bin adıma kadar atılacak ilave her bin adım ise erken ölüm riskini yüzde 15 oranında azaltıyor.

Araştırmacılara göre ne kadar çok adım atılırsa, o kadar çok sağlıklı sonuç elde etmek mümkün.

Polonya'daki Lodz Tıp Üniversitesi ve ABD'deki Johns Hopkins Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden ekipler, yürümenin faydalarının yaşadıkları yere bakılmaksızın tüm cinsiyetler ve yaş grupları için geçerli olduğu sonucuna ulaştı.

Ancak en büyük fayda 60 yaşın altındakiler arasında görüldü.

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, yetersiz fiziksel aktivite her yıl 3,2 milyon ölümüne neden oluyor. Bu dünya genelinde en yaygın dördüncü ölüm nedeni.

Bulmaca çözüp satranç oynamak demans riskini azaltıyor

JAMA Network Open dergisinde yayımlanan kohort araştırma, Avustralya'da 70 yaş ve üstü 10.318 yetişkin arasında yapıldı. Demans hastası olduğundan şüphelenilen bireyler, düzenli çalışma ziyaretleri yoluyla tespit edildi. Araştırmacılar ayrıca, katılımcıların sosyal ve zihinsel uyarıcı faaliyetleri ve sosyal ağları hakkında anket yaparak bilgi topladı.

Araştırmaya göre daha fazla yetişkin okuma yazma faaliyetleri ile oyun, kart veya satranç oynamak veya bulmaca çözmek ve yapboz yapmak gibi aktif zihinsel faaliyetlerde bulunmak, bunama riskinde yüzde 9,0 ila yüzde 11,0 azalma ile ilişkilendirildi. Öte yandan el işi yapmak, örgü örmek ve resim yapmak gibi yaratıcı hobiler ile okumak gibi daha pasif faaliyetler demans riskini yüzde 7 oranında azaltıyor.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verileri, her yıl yaklaşık 10 milyon yeni vaka ile dünya genelinde 55 milyondan fazla insanın demans hastalığına yakalandığını gösterdi. Hastalık, 65 yaş ve üstü kişilerde daha yaygın olarak görülüyor. Araştırmanın başyazarı ve Monash Üniversitesi'nde doçent olan Joanne Ryan, demansı önleyecek veya erteleyecek stratejileri belirlemenin, küresel anlamda büyük öncelik olduğu görüşünde.

Ryan, "Elde ettiğimiz sonuçlar bize gösteriyor ki demans riskinin azaltılmasında, daha önce depolanmış bilgilerin aktif şekilde manipüle edilmesi, daha pasif eğlence faaliyetlerden daha büyük bir rol oynayabilir. Zihni aktif ve meşgul tutmak özellikle önemli" dedi.

Yapay zekâ destekli beyin implantı devrim yaratabilir

Yapay zekâ özellikle sağlık alanında yepyeni buluşları beraberinde getiriyor. Bu bağlamda Northwell Health's Feinstein Biyoelektrik Tıp Enstitüsü tarafından geliştirilen bir mikroçip sayesinde göğsünden aşağısını hissedemeyen ve hareket ettiremeyen hasta hem yeniden hissetmeye hem de hareket edebilmeye başladı.

Yapay zekâ destekli olan bu beyin implantı, 2020 yılında ABD'de geçirdiği bir trafik kazası sonucu felç kalan Keith Thomas'ın tekrar hareket kabiliyeti kazanmasını sağladı.

Thomas'ın beynine bu implantı yerleştiren ekip, hem kolunu hareket ettirebilir konuma gelmesini hem de birisi ona dokunduğunda hissedebilmesini sağladı.

Bunun için önce Thomas'ın hareket etmesini sağlayan beyin bölümlerinin bir haritası çıkartıldı daha sonra ise haritadaki bölgeler kullanılarak operasyon gerçekleştirildi. Yapay zekanın kullanıldığı bu çip sayesinde Keith Thomas, elini hareket ettirmek istediğinde düşünüyor ve yapay zekâ algoritmasına bunu iletmiş oluyor, bilgisayar da bu hareketin yapılması için omurgasında yer alan el kaslarında bağlı cihazlara sinyalleri gönderiyor.

Araştırmacılar bu yaklaşımı 'düşünce güdümlü terapi' olarak adlandırıyor.

Hastanın kol gücü bu sistem sayesinde iki kattan fazla arttı. Teknoloji aynı zamanda hayatını felçle geçirmek zorunda olan kişilerin de aslında umudu oluyor.

Teknolojinin başındaki isimlerden araştırmacı Chad Bouton, "Bu, felçli bir insanda kalıcı hareket ve duyumu eski haline getirmek için ilk kez beyin, vücut ve omuriliğin elektronik olarak birbirine bağlanmasıdır." diyor.

Bu sistem sayesinde hareket kabiliyeti ya da hissetme tamamen kazanılmıyor ancak ilerleyen dönemde yapılabilecek tedavilere ışık tutuyor.

Meme kanseri teşhisinde radyologlara destek olacak yapay zekâ geliştirildi

İsveç'teki Lund Üniversitesinde yürütülen bir araştırmada, mamogramları meme kanseri teşhisi koymak için tarayan bir yapay zekâ geliştirildi.

BBC'nin haberine göre, yapay zekânın hata oranını test etmek için 40 ila 80 yaş aralığındaki 80 bin kadının mamogramları yapay zekâ ve radyologlar tarafından incelendi.

Geliştirilen yapay zekânın, radyologların meme kanseri teşhisinde yüzde 1,5 hata oranıyla eşdeğer sapma gösterdiğini kaydeden bilim insanları, daha önce aynı amaçla tasarlanan yapay zekâ çalışmalarından daha başarılı sonuçlar elde ettiklerini vurguladı.

Araştırma yazarlarından Dr. Kristina Lang, "Meme kanseri teşhisi için geliştirdiğimiz yapay zekânın yanı sıra bir radyoloğun da onayı gerekiyor. Ancak teşhislerde genellikle iki radyoloğun onayı gerektiği düşünülünce yapay zekâ desteği sağlık sektöründeki iş yükünün hafiflemesine yardımcı olabilir" ifadelerini kullandı.

Lang, geliştirdikleri yapay zekânın yardımıyla meme kanserinde teşhis süresinin azalmasını umduklarını belirtti.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere umutla kalın.

14 Ağustos 2023

ARI KOVANI

AKBELEN KOORDİNASYON ÜYESİ ANLATIYOR

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Halime ŞAMAN

Şule: Umudun Kadınları Dergisinin sevgili izleyicileri, ‘Arı Kovanı’ köşemizin bu ayki konuğu Halime Şaman. Biliyorsunuz, Akbelen ormanlarında direniş devam ediyor. Biz de dergimiz olarak bu konuyu daha çok gündemde tutmak istedik. Bu nedenle Halime Şaman’ı konuk ettik. Hoş geldiniz Halime Hanım.

Halime: Hoş bulduk, İyi ki gündemde tutmak istediniz. Çünkü orada ağaçları görmeyince insanlar orman varlığını kaybettiğimizi düşünüyorlar. Oysa orası yeni ormanları yaratma potansiyelini çok güçlü biçimde taşıyan bir bölge. Çünkü yoğun bir tohum havzasına sahip ve dokunulmadığı, malzeme terk edilmediği sürece zaman alsa bile orada yeniden Akbelen ormanının yeşerme, büyüme şansı var. Şu anda mücadelemiz özellikle bu alanda yürüyor. O orman varlığını yitirmemiş toprağı madene vermemek. Madene verildiği takdirde o toprağı sıyracaklar, atacaklar. Geriye daha önceki yerlerde yaptıkları gibi yaklaşık 15 km uzunluğunda beyaz bir çöl kalacak. Bu yüzden mücadelemiz devam ediyor hâlâ.

Şule: Tabii gündem çok sıcak olduğu için sizi tanıtmadan hemen konuya girdik. İsterseniz izleyicilerimiz için sizi kısaca tanıtalım.

Halime: Ben de düşünmedim konuya girdim ama galiba biraz Akbelen mücadelesinin kimliğiyle ilgili bir durum bu. Çünkü hiç birimizin kim olduğu, titrimizin ne olduğunun bir önemi yok. Hepimiz Akbelen mücadelesiyle özdeşleşmiş ve onun içerisinde erimiş kimlikleriz. Ben Marmaris'te yaşıyorum. Uzun süredir ekoloji mücadelesi veriyoruz Marmaris'te. Çünkü bu yağma

projeleri bir lokasyona özgü değil, ülke genelinde doğayı metalaştıran alınıp satılır bir nesne olarak gören bir anlayışın saldırısı olarak yaşıyoruz. Burada Marmaris Kent Konseyinde çevreden sorumlu Yürütme Kurulu üyesi olarak görev yapıyorum. Aynı zamanda Muğla Çevre Platformu gönüllüsüyüm. Akbelen mücadelesinde alan koordinasyonuna katkı vermeye çalışıyorum.

Şule: Çevre duyarlılığı nasıl oluştu sizde? Normalde genel anlamda birçok insanda var ama bunun bir öyküsü vardır diye düşündüm.

Halime: Doğru, hayatımda aslında öncelikli bir ekoloji mücadelesi yoktu. Daha çok bir hak savunusu vardı. Çünkü uzun yıllar çevreci mücadelesini bize daha çok elit mücadele olarak algılatılar. Daha tuzu kuruların, sorunu kalmayanların, onların artık börtü böceklerle uğraştığı, nispeten diğer hak mücadelelerine göre yoğunluğu düşük bir mücadelesi gibi algılıyordum. Bu benim tamamen cehaletim eminim. Bir cennet köşesi olan Marmaris'e gelip yaşamaya, yerleşmeye başladıktan sonra bu cennetin nasıl cehenneme çevrilmeye çalışıldığını görünce itiraz etmeye başladım Diğer arkadaşlarımla birlikte. Süre içerisinde aslında bunun bir çevre mücadelesi değil, bir yaşam alanı mücadelesi olduğunu gördüm. Gerçek anlamını orada buldu benim için. Çok önemli bir mücadele olması ve toplumda bir karşılık bulması durumu nedeniyle, var olandan biraz hafifletilerek bir algı çalışmasıymış meğer benim de hissettiğim. Çünkü çok ciddi, çok emek isteyen ve gerçek anlamda yaşamı savunan bir mücadele, ekoloji mücadelesi.

Şule: Marmaris'ten önce nerede yaşıyordunuz?

Halime: Bursa'da yaşıyordum. Çok yoğun olan bir iş yapıyordum. Hak mücadelesinde vardım ama daha biraz ezberlerimizle de yaşıyoruz galiba. Kendime siz sorduğunuzda bu özeleştiriyi yapıyorum. Görmemişim, bu da kendime yönelik şu anda sizinle birlikte yürüttüğüm bir özeleştiridir oldu.

Şule: Hak savunuculuğu dışında herhangi bir işte çalışıyor musunuz? Bir uğraşınız var mı?

Halime: Hayır, emekli olarak geldim, yerleştim Marmaris'e. Belki de onun sağladığı daha geniş zaman, mücadelede daha etkili katkı vermeyi sağlıyor.

Şule: Nereden emekli olmuştunuz?

Halime: İlaç firmasında çalışıyordum. Öncelikle temsilcilikle sonra aynı firmada satın almayla sonlanan çok yoğun bir çalışma hayatı.

Şule: Akbelen direnişinde birçok kişi gözaltına alınıyor, bırakılıyor. Sizin de öyle bir süreciniz oldu mu? Çevrenizde arkadaşlarınız mutlaka öyle süreçler yaşamıştır. Biz de izliyoruz televizyonlardan ama aynı zamanda tabii yüreğimiz de orada.

Halime: O yüreği hep çok hissettik. O nedenle altını çizmek isterim. Gelemeyenlerin yüreğini de çok hissettik. Ben bir gözaltı süreci yaşamadım. Çünkü her saldırıda biber gazından yoğun biçimde etkilendim ve astımım olduğu için beni gözaltına almaktan endişe ettiler. Ama 70

yaşını geçkin bir köylümüzden, küçücük, henüz 18'ini bile doldurmamış çocuğun gözaltına alınmasına kadar çok yoğun gözaltılar yaşadık. En büyük cezayı da kesimin olduğu o günde yaşadık. O gün 18'i aşkın kişi gözaltına alındı. Çok zorlu, katlanılması, tahammül edilmesi çok zor bir gündü hakikaten. Sabah altı buçuktu, çadırlardaydık. Ağlama ve hızar sesleriyle uyandım. Çadırdan kafamı uzattığım anda gözümüzün önünde barikatla karşılaştık. Ya biber gazı sıkılmıştı ya da o ağaçların kesilmesinin yarattığı tozdan nefes alamaz hale geldim bir anda. Aşağıdaki, o barikatla çevrelenmiş kısmın dışına çıktım. Çünkü nefes tıkanıklığı nedeniyle endişe ettiler. Barikattan çıkmama göz yumdular. Fakat arkadaşlarım içeride bir barikatla çevrilerek gözlerinin önünde tek tek ağaçların büyük bir hızla indirilmesi cinayetine tanıklık etti. Hepimiz şunu hissettik. Bu 'Otomatik Portakal' filminde karakter disipline olmaz, toplumu aykırı yaşar ve onu disipline etmek için bir dizi beyin yıkayıcı video izlettirirler ve bunu izlemesi için de alt üst göz kapaklarını sabitlerler yüzüne görüntüleri izlesin diye. O barikat bize bu etkiyi yarattı. Kasten, bilerek kesimi gözümüzün önünde yaptılar. Devlet en acımasız yanıyla güç gösterisinde bulundu o gün.

Şule: Ne kadar şekilsel bir ülkede yaşıyoruz aslında. Bir yanıyla ağaç dikme törenleri yapıyoruz. Bir yanıyla piknik için gidip ağaçlık bölgeler arıyoruz. Bir yanıyla da böyle hunharca katlediyoruz ağaçları. Gerçekten çok acı ve çok kötü bir çelişki.

Halime: Toplumda artık ağacın varlığına karşı bir duyarlılık olduğunun çok farkındayım. Ağaç dikme hikâyesini, doğayı meta olarak görüp, en ucuz hammadde olarak görüp, maliyeti düşük olarak değerlendiriyorlar. Çünkü devlet bir soygun mantığıyla ilerliyor maalesef. Kamusal alan hızla terk ediliyor. Bunun en son örneğini Akbelen'de yaşadık. Daha oraya firma girmede, ormanı korumakla görevli Orman İşletme Müdürlüğü, Orman Bakanlığı yaptı bu katliamı. Körleştirip öyle teslim edecekler. Suçu bile işlerken kendisi istemiyor, firma devleti alet ediyor. Böyle trajik, garip bir düzen. Halkın zaten Akbelen'in bu mücadelesinin kamuoyunda çok destek görmesi, sanırız yüreklerini acıtması nedeniyle kendi kitlelerine de anlatmakta zorlandılar ki hemen kriminalize ve terör örgütleriyle yan yana getirmeye çalıştılar. Bu bile tutmadı. Daha bugün TRT'de bir yayından bahsediyor arkadaşlarımız. Bu kara propagandayı orada devlet kanalında ve Orman Bakanlığının eliyle hazırlanmış bir programda yapıyorlar. Bu gerçekten vicdansızlık. Hep bunu para kazanma hırsı gözünün hiçbir şeyi görmemesi hali. Karşı argüman olarak ağaç diktik demeleri beni o kadar çok öfkeliyor ki. Bir ormanı yok ediyorsunuz ve bir fide dikimi ile bir fideyle bir orman varlığını orman habitatına eşdeğer görüyorsunuz. Bu kadar cahilsiniz ya da hem cahil hem cesursunuz.

Şule: Aslında çok korkunç bir şey yapıyorlar. Bir tarafıyla da halkın zayıf noktalarından yararlanıyorlar. Sıkıştıkları zaman terör olayı, başka olayları bunlarla örtüştürmeye çalışıyorlar ama halkın çoğu bunu yemese, yutmasa bile bazı insanlar da maalesef buna inanıyorlar. Önemli

olan, o insanların inanmasından çok gerçeklerin peşinde koşmak. Koordinasyon Kurulunun çalışmalarından biraz bahsedebilir misiniz? Akbelen Koordinasyonu üyesisiniz galiba.

Halime: Şu anda Akbelen’de nasıl bir süreç yaşayacağımızı tartıştığımız bir dönemdeyiz. Neleri yapmamız gerekiyor? Çünkü özellikle madene orayı vermemek çok ciddi bir mücadele ve gördük ki hiçbir kural tanımaksızın ormanı korumakla sorumlu jandarmayı gardiyan yaptıkları bir cinayet işlendi. Bakın askerle polis arasındaki farka, birinde vatan savunması var. Korumakla mükellef olduğu toprakların yok edilmesine, o toprak varlığındaki değerlerin yok edilmesine bekçilik yaptı. Bir özel şirketin güvenlik personeli gibi bir kimlik yüklendi onlara. Mülk, para kazanmak için ne kadar fütursuz olduklarına çok yakından tanıklık ettik. Dolayısıyla orada termik santrallerinin ihtiyaç duyduğu kömür için ne olursa olsun o toprakları almak en fazla 4 yıllık ömrü olan verimliliği son derece düşük linyiti çıkarmak hedefleri. Akaryakıt fiyatları çok arttı. Soma’dan getiriyorlardı kömürü. Maliyetler artınca Akbelen’deki verimsiz de olsa o kömürü çıkartmakla ilgili bir ihtiyaç duyuyorlar. Bu yüzden gözleri çok kara, her şeyi yapabilirler. Tüm bu değerlendirdiklerimizin dışında önümüzde zorlu bir sürecin olduğunu biliyoruz. Bu nedenle bir dizi paneller, çalıştaylar planlıyoruz. Ama nöbet alanını terk etmemek için oradaki aktif mücadeleyi toprağın madene verilmesini engellemek için yürüttüğümüz mücadeleyi sürdüreceğiz. Amacımız, yaptıklarımızla, ettiklerimizle tıpkı sloganımızda olduğu gibi her yerin Akbelen olmasını sağlamaya çalışmak. Çünkü bugün Akbelen, haber geliyor yarın Kaz Dağları, Biliyoruz ki artık zorlanan ekonomide, nerede beleş, üstüne konacakları, üstüne çökecekleri bir değer varsa orayı acımasızca kullanma ihtiyacını yarattı bu insanımsılara

Şule: Şimdi devletin bu politikası, halkın öngörülerini hiç önemsemeyen tutumu karşısında, sizin öngörünüz ne, nasıl olacak? Çünkü mahkeme kararlarını tanımıyorlar. Mahkemelere istedikleri gibi karar verdiriyorlar. Halkın tepkisinin gerçekten hiçbir önemi yok ama yine de yapılması gerekenler var.

Halime: Biz bunun sadece Türkiye’de değil, uluslararası boyutta da büyütülmesi ile ilgili yoğun bir gayret sarf ediyoruz. Çünkü ekosistemin bir bütün olduğuna ve sınırlarının olmadığına inanıyoruz. Bunu söylemek isterim. Onun dışında öyle görünüyor ki eğer Anayasa tanınmıyorsa, o zaman Rıza Tüğmen’in çok güzel bir tanımı vardı. ‘Eğer anayasanın maddeleri uygulanmıyorsa, o zaman toplum sözleşmesi tek taraflı olarak feshedilmiş sayılır.’ Bu çok ciddi bir durumdur. Bunun ne olabileceği, nereye varacağı belli değil. Belli ki toplum olmamızı, bizim bir arada bulunmamızı sağlayan o anayasal haklar askıya alınmış durumda ve tümüyle güvenlik zırhından uzaklaşmış durumdayız. Bu da her mücadeleyi meşru ve haklı kılar. Biraz yol yürürken, biraz planlama yaparak ama uzun soluklu bir çalışma bizi bekliyor. Meclis ağını ihmal etmeden, oradaki

insanları zorlayarak herkesin meselesi yapmakla ilgili bir tavrımız, tutumumuz olacak. Ama “Neyi öngörüyorsunuz?” dersiniz, hiç bilmiyorum. Belki de en zor olanı bu.

Şule: Belki de en zor vermiş olduğunuz yanıt da bu. Gerçekten ne olacağını hiç bilmiyoruz. Bildiğimiz bir tek şey var, o da mücadele etmek. Siz de o kadar yoğun bir temponun içerisindeyiz ki bizimle zaman ayırarak böyle bir söyleşiyi yaptığınız için ayrıca teşekkür ediyoruz. Çünkü çok yoğun günlerden geçiyorsunuz. Sizin paylaşmak istediğiniz, dergimizin aracılığıyla iletmek istediğiniz başka mesajlarınız varsa, onları da almak isteriz.

Halime: Öncelikli olarak yoğun olabiliriz. Ama siz çok kıymetli bir iş yapıyorsunuz. Sesimizin duyulmasını, devamlılığını sağlıyorsunuz. Bu nedenle çok teşekkür ederim. Son olarak da kişisel düşüncemi söylemek isterim. Biz seçim dönemi yaşadık. Bazı heyecanlarımız, beklentilerimiz, umutlarımız oldu ve biz seçimi kaybetmedik. Biz aslında umudumuzu kaybettik. Bu bence seçimin en ağır maliyetiydi. Fakat umut olmadan da direnç olmadan da yaşamın anlamı kalmaz. Akbelen, çok sık farklı, farklı konjonktürde farklı farklı ideolojilerden, farklı farklı disiplinlerden bir araya gelen insanların ortaklaştığı ve mücadele ettiği, gözünün önünde ağaç kesilirken alanı terk etmediği, umudun yeşerdiği bir yer. Buradan ilerlemek lazım. Umudumuzu tutup ve umudumuzu yeşerterek devam edelim. Çok teşekkür ederim.

Şule: Biz de dergimizin adını bu nedenle ‘Umudun Kadınları’ koyduk zaten. Gerçekten umuda çok ihtiyacımız var ve herkes bir cümlemin başında, sonunda ya da ortasında umut kelimesini kullanıyor. Bu da çok önemli. Bu tespitlerinize katıldım açıkçası.

Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizin bir söyleşisi daha burada sona erdi. Başka bir söyleşide yine farklı farklı konuklarla birlikte olacağız. Biz de her yerin, bütün Türkiye'nin Akbelen olmasını diliyoruz. Bu konuda da mücadele veren bütün arkadaşlara başarılar diliyoruz. Yanınızda olduğumuzu söylüyoruz ve kutluyoruz.

18 Ağustos 2023

ALKIŞLARIN DİLİ

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Uyandığımda hava kararmıştı. Nerede olduğumu anlamaya çalışırken kulaklarıma dek gelen alkışların, çalınan güğümün ritmiyle sarsıldım. Yavaşça yerimden doğrulurken içeriye giren teyzemi fark ettim. Onu görünce konuşmaya çalışırken sesimin kısık olduğunu anladım. Demek ki hasta olduğum için bu odaya yatırılmıştım. Daha doğrusu mutfığa yatırılmıştım. Daha çok küçüktüm o

zamanlar. Annem ortalarda yoktu. Henüz ben bir şey soramadan teyzem: “Seni buraya mı bıraktılar?” diye sordu o sevecen sesiyle. Annem duygularını pek belli etmezdi. Oysa teyzem öyle değildi. Duygularını hemen açık ederdi. Şimdi de yine öyle yapmış, tüm sıcaklığıyla beni kucağına alarak eğlencenin olduğu odaya götürmüştü. Orada ilk gözüme çarpan, ablamın giymiş olduğu pembe, simleri olan o güzel elbisesi olmuştu. Ablam alçak bir yere oturmuş, bir de bağdaş kurmuştu. O an anlamıştım ki ablam gelin olmuştu. Ancak bu gelinin başında duvağı yoktu. Daha sonra ablamın o gece nişanlandığını öğrenecektim.

Burası, yoksulluğun, cahilliğin, duvarlarından okunduğu bir evdi. Daha yeni yapılmıştı. Ne sıvası ne de badanası vardı bu evin. Duvardaki tuğlaların çukurları yer yer seçilebiliyordu. Ancak odadaki bu sıcak, şenlikli hava, duvardaki bu oyukları zaman zaman görünmez kılıyordu. Odadaki bütün eşyalar kaldırılmış, yalnızca duvar diplerine tahta sandalyeler sıralanmıştı. Tüm akrabalar buradaydı. Teyzeler, halalar, yengeler, onların çocukları, genç kadınların kucaklarındaki bebekleri; hepsi, herkes gelmişti. Elektriğin bazı evlere uğramadığı zamanlardı. Benim daha önce uyumuş olduğum odanın tersine, burası lükslerle gaz lambalarıyla gündüz gibi aydınlatılmıştı. O günler, bakır güğümün bir darbuka gibi çalındığı, kadınların vazgeçilmez tek eğlencesi olduğu günlerdi.

Bu tür eğlenceler yalnızca düğünlerde, nişanlarda olmazdı. Televizyonun, bilgisayarın olmadığı, pikabın, gramofonun revaçta olduğu 1960’ların tam da küçük ikramiyelerle mutlu olma zamanlarıydı.

Ritim, alkışlar bütün coşkusuyla devam ediyordu. Alkışlar duyguların diliydi, coşkunun diliydi. Dahası, neşeye, eğlenceye, birlik olmaya çağırıyordu. Alkışı duyan ve görenler, oyuna kalkıyor, bu oyun alanında adeta bir bütün oluyorlardı.

O günlerde düğünler de muhabbetler de başkaydı. Herkeste, her şeyde bir içtenlik, bir güzellik vardı. Yapılan komşuluklar, ziyaretler hep bir eğlence, düğün tadında olurdu. Birkaç kadın herhangi bir evde toplanmaya görsün; ellere geçirilen yuvarlak bir tepsi veya bakır bir güğüm, eğlencenin başlamasına yeterdi. Ardından da maniler, koro halinde söylenen türküler gelirdi tabii. Alkışlarsa bu coşkuyu güçlendiren, adeta bütünleştiren sözsüz bir dildi.

Güğümler, tepsiler, dahası kazanlar, bir zamanlar evlerin büyük mutfaklarına kurulan kuzine sobaların birer aksesuarı gibiydi. Bunlar, ev işlerinde kullanıldıkları yetmez gibi, eğlence aracıydılar da üstelik. Tüm bunlara başkalarını da eklemek olasıydı. Örneğin, sobalardan yuvarlak kulplu mangallara kürekle çekilen közler üzerine oturtulan üçayaklı sacayağı, onun da üzerine konan çaydanlık ya da demir maşa. Bu maşa ki kimi zaman üzerinde ekmekler kızartılırken kimi zamansa küllenmeye yüz tutmuş közü eşelemekte kullanılırdı.

O günler çok gerilerde kalmıştı artık. Ne ben o küçük kızdım ne de eğlenceyi ta sokaklara taşıran o evler var şimdi!

O günler mi, bu günler mi diye sorsalar; ne diyeceğimi bilemem. Teknolojinin getirdiklerine mi sevineyim, yoksa bizden götürdüklerine mi hayıflanayım? Siz olsaydınız ne düşünür ne derdiniz?

EVLİLİK ÜZERİNE

YAZAN: Zehra MAVİŞ

zehrasedhun97@gmail.com

Merhaba sevgili okurlarım, bu yazımda sizlere evliliğin, karar verilmeden önce üzerine İKİ KERE düşünülmesi gereken bir konu olduğundan bahsetmek istiyorum. Yazımda yanlış evliliklerin nedenlerini ve doğurduğu sonuçları farklı örneklerle anlatacağım.

Çocuk yaşta evlendirilen kızlarımız aile baskısı gördükleri için evlenmek zorunda kalabilirler. Normalde, 18 yaşının altında olan kız çocuklarımızın kesinlikle evlendirilmemesi gerekirken maalesef bazı aileler onları evlendiriyor ve hayatlarını karartıyorlar. Bunun sebeplerinden biri, kız çocuklarına değer vermeyen ailelerin onları para karşılığı evliliğe zorlamaları olabilir. Örnek olarak geçtiğimiz yıl İstanbul'da 6 yaşında evlendirilen H.K.G çocuk gelin vakası skandal olmuştu. Babası kızını Kadir İstekli denen bir şahsa vermiş ve bu şahıs küçücük kıza cinsel tacizde bulunmuştu. Bu olay 2004 yılında yaşandı ve geçen yılın sonlarına doğru H.K.G mağdur olduğunu ifade ederek suç duyurusunda bulunmuştu. Maalesef bu ve benzeri olaylar toplumumuzda sıkça yaşanıyor. Çocuk yaşta evlendiği için küçücük kızın bir çocuğu da olmuştur. Bence ülkemizde her ne kadar 18 yaşından önce evlenmek yasak olsa da aileler kızlarını başkasına satıyorlar. Toplumda bu tür davranışlar sergileyen, kız çocuklarının ellerinden eğitim hakkını alan aileler kesinlikle cezalandırılmalı.

Yanlış evliliklerin bir başka sebebi ise özellikle yaş farkının çok olması. Bu haziranda yaşanmış gerçekten okurken bana pes dedirten bir haberle karşılaştım. Manisa'da yaşayan 18 yaşındaki ticaret meslek lisesi son sınıf öğrencisi B. A. karne aldığı gün kendisinden tam 32 yaş büyük olan muhasebe öğretmeniyle evlendi. Kayıp başvurusunda bulunan ailesi daha sonra Müge Anlı'nın canlı yayınına çıktı. Yayında aile, duruma çok kızgındı ama kızlarının arkasındaydı. Murat Gümüş, muhasebe öğretmeni iki çocuk babası ve eşinden 5 Mayıs 2023 tarihinde boşanmış, karne alınan gün 16 Haziran 2023 tarihinde öğrencisi B. A. ile evlenmiş. Aile kızlarının evlendiğini öğrenince yıkılmış. Canlı yayına bağlanan kızları, Kendisinden 32 yaş büyük öğretmeniyle gizlice evlenen B.A, "Biz evlendik, ailemin yaptığı şeyi anlamıyorum. Onlar buraya geldi ve düzgün bir şekilde konuştuk. Onlar kabul etti, şu an niye oraya çıktıklarını anlamadım. Kendi rızamla evlendim

ve mutluyum" dedi. B. A.'nın psikolojik sorunları varmış. Bir konuda öğretmeninden yardım istemiş. Öğretmen kötü niyetli olduğu için 18 yaşındaki, üstelik psikolojik desteğe ihtiyacı olan kızı kullandığını düşünüyorum. B.A. yayında öğretmenine âşık olduğunu da söyledi. Kesinlikle böyle biri eğitimci olamaz. Öğretmen olan birinin bunu yapması aşırı derecede üzücü. Eğer öğrencinin öğretmene ilgisi varsa öğretmen onu orada kapatmalı ve öğrencinin her ne problemi varsa psikolojik destek almasını sağlamalıydı. Eğer kız çocuğu ailesiyle bir şeyler paylaşmıyorsa bu da bir sorun. Kız çocuğu olan aileler öncelikle kızlarının deneyimlerini kendileriyle paylaşmalarına fırsat vermeliler. Özellikle bunu kız çocuğu olan babalara söylüyorum. Lütfen kız çocuklarınızla ilgilenin, onları suiistimal edilmekten koruyun. Onlara bir çift güzel söz söyleyen adamların peşinden gitmek zorunda kalmasınlar. Lütfen babalar, kızlarınızın incitilmesine izin vermeyin. Mümkünse onlarla vakit geçirin onların gözlerine bakın ki sevgiyi dışarıda başkalarında aramasınlar. Eğer B.A.'nın ailesi kızlarının sorunlarını hissedebilselerdi belki de bugün B.A. bu kötü niyetli öğretmeniyle evlenmeyecekti. Eğitimine devam edip olgunlaşmaya fırsat bulabilecekti. Duygularının yanında mantığını da devreye sokabilecekti.

Kızların okumalarını, meslek sahibi olmalarını ve çalışmaya başladıktan sonra evlilik yapmaları gerektiğini savunuyorum.

Sevgiyle kalınız.

14 Ağustos 2023

DENEYİMLEDİKLERİM

PÜF NOKTALARIYLA PİRİNÇ PİLAVI

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili okurlar.

Pirinç pilavının yapılışı: Tencereyi ocağa yerleştirdikten sonra ocağı açalım. Granit veya teflon tencere kullanırsak pirinci kavurmak daha rahat olacaktır. Tencereye iki yemek kaşığı sıvı yağı alalım, yağımız ısındıktan sonra iki yemek kaşığı tel şehriye veya arpa şehriye ekleyip kokusu çıkıncaya kadar iki üç dakika kavuralım. 15 20 dakika ılık suda beklettiğimiz bir su bardağı pirincin suyunu güzelce süzdürerek tencereye ekleyelim. Pirincimizi kavururken karıştırmayı hiç bırakmayalım. 1-2 dakika kavurduktan sonra bir yemek kaşığı tereyağı ekleyelim ve kavurmaya devam edelim. Pirincin kavrulduğunu nasıl anlarız? Kaşığın tersiyle yavaşça bastıralım ktır sesi geliyorsa ve pirinçler birbirine yapışmıyorsa pirincimiz kavrulmuştur. 5 dakika kavurmamız yeterli

olacaktır. 1,5 su bardağı kaynar suyu kavurmuş olduğumuz pirince ekleyelim. Bu arada tuzunu eklemeyi unutmayalım. Pilavımızın parlak olmasını istiyorsak 2-3 damla limon suyu damlatıp pilavımız suyunu çekinceye kadar kısık ateşte pişirelim. Pilavımızın 10 dakika dinlenmesi yeterli olacaktır.

Pirincimizi ne kadar çok yıkarsak pilavımız da o kadar güzel olacaktır.

Kanalımda bulunan tam kıvamında tas kebabının tarifini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yapılışı: Üç yemek kaşığı sıvı yağı tencereye alalım ve yağı güzelce kızdıralım. 750 gr. kuşbaşı doğranmış dana etini iyice yıkadıktan sonra suyunu süzdürerek tencereye ekleyince etimizi hemen karıştırmayalım ve tencerenin kapağını kapatalım. Bir iki dakika sonra etimizi karıştırmaya başlayalım. Et suyunu salıp çekinceye kadar pişirelim. Etimizi bu şekilde biraz kavuralım. 1,5 yemek kaşığı tereyağı, bir adet küçük doğranmış soğanı kattıktan sonra biraz daha kavuralım. 1,5 yemek kaşığı salça, yarım tatlı kaşığı unu ekleyelim ve 2 dakika daha kavuralım. 3,5 su bardağı sıcak suyu da koyup tencerenin kapağını kapatalım ve 45 dakika daha pişirelim. Etimiz pişerken, iki adet patatesin kabuklarını soyarak patatesi ortadan ikiye keselim ve sonra da uzunlamasına üçe bölüp küçük küpler halinde doğrayalım. Doğramış olduğumuz patateslerin üzerine biraz tuz, biraz sıvıyağ, biraz karabiber ekleyerek güzelce karıştırıp fırında kızartalım. 4-5 dakikanın sonunda yumuşacık pişen etimize, bir tatlı kaşığı tuz, 1,5 çay kaşığı karabiber atalım. Tuz ve baharatları damak zevkimize göre ayarlayabiliriz. 3 tane yeşilbiber, bir tane büyük boy domates doğrayalım ve yemeğimize ekleyelim, 10 dakika daha pişirelim. Bu süre pişirmeniz için yeterli olacaktır. Ocağı kapattıktan sonra fırında kızarttığımız patatesi yemeğimize katıp karıştıralım ve daha sonra servis yapalım.

Kabartma tozu, vanilyayı nasıl ayırt ediyorum?

Buzdolabının kapağına raf yerleştirdim ve rafın bölümlerine de malzemeleri sıraladım. Kabartma tozu ve vanilya paketi birbirine benzese de kabartma tozunun paketi vanilya paketine göre daha doludur. Vanilya paketinin içi doğal olarak daha azdır. Bu şekilde sizler de ayırt edebilirsiniz.

Mutfak kazalarına ilişkin:

Mutfak kazalarımın bir tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum. Kiler dolabımın orta gözünden, İçi ince bulgur dolu cam kavanozu yere düşürdüm, kavanoz kırıldı ve bulgurlar da etrafa dağıldı. Bunun üzerine, önce o bölgeden dikkatlice ayrılarak altı yüksek olan dışarı terliklerimden birini giydim, sonra da elime bir poşet alıp kaza bölgesine geri döndüm. Çok küçük hareketlerle ilk önce büyük camları yerden aldım; elime bir parça havlu kâğıt olarak kalanları da bir yere topladım. Onları da poşete ekledim. Daha sonra elektrikli süpürgeyle güzelce süpürüp ardından da nemli bir bezle o bölgeyi sildim, bir de viladaladım.

Başka paylaşımlarda görüşmek üzere, keyifli okumalar. Kolay gelsin.

SANATIN KADIN SESLERİ AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Yürek dolusu merhabalar hepimize. Kadına ve sanata dair haberlerle sizlerle. Önce başlıklar:

Suna'nın Kızları 40 çocuk için yaz enstitüsü düzenliyor

Gemlik Film Festivalinde Kadınların insan hakları mücadelesi vurgusu

İran'da başörtüsüz afiş nedeniyle film festivali yasaklandı

Suna'nın Kızları 40 çocuk için yaz enstitüsü düzenliyor

Suna ve İnan Kıraç Vakfı çatısı altında çalışmalarını sürdüren Suna'nın Kızları, 14-18 yaş aralığındaki 40 kız çocuğu için 'Yaz Enstitüsü' düzenliyor. Koç Okulu işbirliği ve Şanlıurfa Valiliği desteğiyle başlatılan programa, Şanlıurfa'nın Giyimli köyünde yaygın eğitimin farklı kademelerinde öğrenim gören 20 kız çocuk ile İstanbul'da Koç Okulu'nda eğitim hayatına devam eden 20 kız öğrenci katılıyor.

Suna'nın Kızları Yaz Enstitüsü programı, kız çocukların güvenli öğrenme olanaklarıyla tanışmalarına, birbirlerine öğrenme yoldaşı olmalarına, karşılaştıkları sorunları bir arada çözmelerine ve güçlenmelerine destek olacak, yaşam boyu kullanabilecekleri beceriler kazanmalarını amaçlıyor.

İlk bir haftası Şanlıurfa'da iki haftası da İstanbul'da Koç Okulu'nda devam edecek programda, buluşmalar, kültürel geziler, tasarım odaklı düşünme ve esenlik atölyeleri gibi etkinlikler yer alıyor. Suna Kıraç'ın kızı ve Suna'nın Kızlarının kurucusu İpek Kıraç, **"Bu programla, kız çocukların akademik hayata devam edebilmek için fırsatları fark etmesini, günlük hayatlarında kullanabilecekleri mesleki ve yaşam becerilerini keşfetmesini, öğrenmeye devam etmenin sadece okul ve akademik başarı ile ilgili olmadığını öğrenmesini hedefliyoruz"** dedi.

Yaz Enstitüsü mezunlarının ileride bu programın geliştirilmesi ve uygulanmasında inisiyatif alabileceklerini de belirten Kıraç şöyle devam etti:

"Ashında hepimiz geçmişle gelecek arasında bir köprü görevi üstleniyoruz. Bizden önceki kuşakların yaptıklarının üzerine bizler de inşa ediyoruz. Ben annemden devraldığım

hayallerin gelişerek devam etmesi için çabaıyorum. Onun çizdiği yoldan ilerliyorum. Bu programa katılan kız çocukları sonraki nesillere rol model olabilirler.”

Gemlik Film Festivalinde Kadınların insan hakları mücadelesi vurgusu

Gemlik Belediyesi tarafından, Eşref Kolçak anısına bu yıl ikincisi gerçekleştirilen Gemlik Film Festivali düzenlendi. Festivalde, Kısa Film Yarışması’nda dereceye giren filmleri değerlendiren jüri, Gemliklilerle buluştu. Zeytin Dalı Meydanı’nda, Başak Koç moderatörlüğünde yapılan söyleşide Jüri Başkanı Hale Soygazi, jüri üyeleri Ezel Akay, Güven Kıraç, Yiğit Güralp ve Eyüp Boz soruları yanıtladı.

Kısa Film Yarışması jüri başkanı **Hale Soygazi**, başvuran filmleri çok beğendiklerini söyleyerek **“Kısa filmleri çok severim. Kısa filmler, sanatçı duyarlılığı ve zanaatkârlığı isteyen işler. Uzun metrajdan daha zor bence. Sinemacıların mesleğe giriş yolu”** dedi.

Sinemada ve dizilerde kadın erkek eşitliği sorusu üzerine ise Soygazi, dizilerin belli formatı ve hikâye kalıbı olduğunu belirterek **“Bütün kadın rolleri klişe. Hikâyeleri yok. Yansıtmıyor. Hepsi birbirinin aynı.”** dedi.

Soygazi, sinemada prodüktörlerin genelde erkek olduğunu ifade etti ve **“Kadın prodüktörler bizim sinemamızda çok fazla değil. Çoğunluk erkektir. Dünyada da öyle. Filmler de erkek kahraman üzerinden gidiyor. Kadın da o kahramanın eşi oluyor. Sinemamızda 90’larda kadın furyası filmleri oldu. Atıf Yılmaz’ın filmleri oldu. Şu an özellikle kadın filmleri yok. Kadın filmleri olmadığı gibi, kadının çok çeşitli anlatıldığını da düşünmüyorum. Yine klasik rollerde maalesef. Kadın sinemacılar ve senaristler arttı ve bu bizim sinemamız için iyi bir durum. Kadınlar klişe halinde sunulduğunda bu zenginlik kazandırmıyor sinemamıza. Yeni sinemacılar belki böyle şeyler yapabilir. Kadın haklarından söz ediyoruz, mücadele ediyoruz. Öyle bir noktaya geldik ki... Eşitsizlik, ayrımla mücadele derken şimdi galiba kadınların insan hakları mücadelesi olacak”** dedi.

Jüri üyesi ve yönetmen **Ezel Akay**’da kısa filmlerin gişe kaygısından uzak yapılan bir sanat dalı olduğunu söyledi. Akay, **“Gençlerin dünyayı nasıl algıladıklarını görmek için çok önemli. Sosyologların izlemesi lazım. Bu festivaldeki filmler bana, aileyle herkesin başının dertte olduğunu gösterdi. Filmlere ve hikâyelere bakarak toplumun ne durumda olduğunu anlamak mümkün.”** dedi. Sektörde kadın erkek dengesi ile ilgili ise **“Özellikle dizilere baktığımızda kadın senaristler ve kadın yönetmenler var. Sektörümüzü dönüştüren muazzam bir dizi sektörü var. Bir filme baktığınızda kadının yönettiğini anlamanız mümkün. Kadın yönetmenlerin filmini takip etmeye çalışın. Kadınların özgürleşmesi, dünyanın zenginleşmesi**

demek. Kadınların erkeklerle aynı alanda var olması kültürel ve sosyolojik zenginliği sağlar” ifadelerini kullandı.

İran'da başörtüsüz afiş nedeniyle film festivali yasaklandı

İran'da ISFA Film Festivali, afişteki başörtüsüz kadın fotoğrafı nedeniyle yasaklandı.

İran devlet haber ajansı IRNA, “**Kültür bakanı, yasaya aykırı olarak başörtüsü olmadan bir kadın fotoğrafını posterinde kullandığı için ISFA Film Festivali’nin 13. baskısını kişisel olarak yasaklama emri verdi**” diye aktardı.

İranlı yetkililer bu ayın başlarında, yasayı ihlal eden kadınların sayısının artması nedeniyle devriyelere yeniden başlandığını duyurmuştu.

Daha önce de başkent Tahran’daki bir mahkeme, ünlü kadın oyuncu Afsaneh Bayegan’a, kamuoyu önünde başörtüsü takmadığı gerekçesiyle iki yıllık ertelenmiş hapis cezası vermişti.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere umutla kalın.

16 Ağustos 2023

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM EBRULÎ YAŞAM ÖYKÜSÜ

YAZAN: Yılmaz ARSLAN

v.arslan57@gmail.com

20.08.1976 tarihinde Berlin Üniversitesi kliniklerinde geçirmiş olduğum göz ameliyatı ve gecesi. Belki de hayatımın, en zorlu duygularımın acı, tatlı en uçta yoğunlaştığı gecesi. Narkozun etkisinden bir üşüyor bir terliyordum. Bu nöbetler sırasında farkında olmadan uykuya dalmışım. Ne kadar zaman geçti tahmin edemiyorum. Bir elin beni uyandırmak için sağ ayakucumu dürttüğünü hissettim. Gözüm bandajlıydı, gelenin hemşire hanım olduğunu anladım. Uyandığımı belli etmek için sağ elimi göğsümün üzerine getirdim. “Günaydın” dedi yumuşak bir tonla ve devam etti. Birkaç kelimelik bilgiye sahip olduğum Almancayı konuşacak derecede değildim. Bazı güncel konularda ekseriya kullanılan kelimeleri anlayabiliyordum. Almanca lisanında kulak dolgunluğum vardı. Hemşire hanım beni oturtacak duruma getirmek amacıyla yatağımın başucunu yükseltti. Gece boyu sırt üstü yatmanın vermiş olduğu yorgunluğu üzerimden atmak için hafifçe gerindim. Demek ki biraz sonra doktorlar gelecek ve gözümü açacaktı. Bunu düşünmek bana tarifi mümkünsüz heyecan veriyor, içim tıpkı bir arabanın boşluğa düşüp yeniden zemine çıkmasında olduğu gibi boşalıyordu. Bu durumu vasıta tutması olanlar çok iyi bilirler. Hemşire hanım sol elime bir tas, sağ elime de

üzerine diş macunu bulunan bir diş fırçası tutuşturdu. Tasa doğru başımı eğdiğimde ani bir hareketle başımı tuttu.

O anda başımı fazla eğmemin gözüm için sakıncalı olduğunu anladım.

Dişlerimi fırçaladıktan sonra plastik bir bardakla su vererek ağzımı çalkalamamı istedi. Hemşire hanımın hastaya gösterdiği bu yakın ilgi dikkatimi çekiyordu ama bir yandan da doktorların ne zaman geleceğinin heyecanını duyuyordum.

Hemşire hanım ellerini boynuma getirerek ameliyat gömleğimin düğmelerini çözmeye başladı. Galiba beni doktor muayenesine hazırlıyordu. Öylesine yumuşak dokunmalarla hareket ediyordu ki hastayı incitmekten çekiniyordu ve ne derece nezaketli olduğunu gösteriyordu.

Pijamalarımı elime vereceğini beklerken sıcak suyla sabunlanmış bir bezle sırtımı silmeye başladı. Bana da ayrıca bir bez uzatarak göğsümü ve kollarımı silmemi istedi. Söylediklerine harfiyen riayet ederken, içimden de kendimi düşünmekten alamıyordum. “Şu Alman'lar hasta bakımını ne güzel yapıyorlar.” Memleketimin hasta bakımı konusunda da aynı paralellik içerisinde olmasını ne kadar isterdim. Her hareketi beni hayretten hayrete düşürüyordu. Silme işleminden sonra sıra kurulanmaya gelmişti. Vücudumun kendi kendine kurumasını dahi beklemiyorlardı. Bir başka bezi de uzatarak ellerimi silmemi istedi. Ben de nasıl olsa yüzümü silmemi de isteyecek diyerek yüzümü silmeye başlıyordum ki daha hareket etmeden başka bir bez verdi elime.

Meğerse ellerimi sileceğim bezle yüzümü sileceğim bez ayrıymış.

Ayağa kalkmamı istedi, hafifçe sendeliyordum. Koltuk altlarımdan destekleyerek beni bir sandalyeye oturttu.

Bu arada yatağımı düzelttiğini hissediyordum. Oysa bizim ülkemizde bunu hastabakıcılar yapar. Sonradan öğreniyorum ki Almanya’da hasta bakıcılar yokmuş, onların görevini de hemşireler yaparmış.

Tekrar yatağa dönmemi sağlayan hemşire hanım, “Görüşmek üzere” diyerek ayrıldı.

Biraz sonra yerine başka bir hemşire geldi, çok tatlı bir ses tonuyla “Günaydın Arslan” dedi. Oturduğum yerde kahvaltı yapmamı istedi. Sağ elimi tablo üzerinde bulunan kahvaltılıklara teker teker dokundurarak yerlerini ezberletti.

Uzaklaştığında benim kendi başıma kahvaltı yapıp yapamayacağımı kontrol ettiğini hissediyordum.

Doktorların gelmesini bekliyordum ve bunun heyecanı ile iştahım kapanmıştı ve bir lokma yiyemiyordum.

Zoraki bir dilim ekmeği üzerindeki kaşar dilimiyle yiyebildim ve bir fincan kahveyi içebildim.

Kahvaltı tablasını almaya gelen hemşire hanım kahvaltılıkları beğenmediğimi zannederek bana pasta getirdi.

Oysa ben görüp göremeyeceğimin heyecanıyla yiyemiyordum.

“Lütfen bir şeyler daha yiye Arslan” dedi hemşire ısrarla.

Gördüğüm aşırı ilgiden kendisini kırmanın üzüntüsünü yaşıyordum ama bir türlü yiyemiyordum.

Hemşire hanım yatağımın başucunu indirerek yatağımı yatay duruma getirdi.

Çok hoş bir tonla “Görüşmek üzere” deyip ayrıldı. Duygularımla baş başa kalmıştım.

Biraz sonra göreceğimi düşünüp tatlı hayaller kurmaya başladım. Diğer gözümün de görme yeteneğini daha önce kaybetmiş olması beni ayrıca endişeye düşürüyordu.

Tekrar görebilmek ne güzel olacaktı. Birden tam aksi düşünceler beni evhama sürükledi.

Ya göremezsem bu ihtimali de düşünmeliyim ama ben hep düşüncelerimi göreceğim üzerine yoğunlaştırıyordum.

Bu fikir mücadelesi de beni perişan ediyordu. İçimdeki iki karşıt duygudan hangisi galip çıkacaktı bilmiyordum.

Birden kapı çalındı, “Günaydın” diyen, bir erkek sesiyle düşüncelerimden sıyrıldım. Arkasından birçok ses daha duyuldu belli ki asistanları ve hemşireleriyle gelmişti doktor bey. “Nasılsın Arslan” dedi doktor bey sağ elimi sıkarak. Sol tarafındaki hemşire hanım olmalıydı. Kendi aralarında anlamadığım tarzda tıbbi terimlerle konuştular.

Zaten o sırada anlamını bildiğim almanca kelimeleri anlayacak ruh yapısına sahip değildim.

Hemşire hanım gözümdeki bandajı sökmeye başladı ve biraz sonra da gözümün etrafını temizledi.

ALLAH’IM saniyeler asırlar kadar uzun muydu? Görebilmem için ALLAH’A dua ederken, gözlerimi de açmaya cesaret edemiyordum. Doktor keskin bir ışığı gözüme tuttu ve “İyi” dedi, hemşire hanım da ilaç damlattı.

Gözümü sağa sola döndürmeden yeniden bandı sarmaya başladı. Doktor bey de yanağımı okşayıp ayrıldı.

Sadece kulağımda doktorun “iyi” kelimesi tekrar tekrar yankılanıyordu.

Hemşire hanım tansiyonumu ölçüp bir de iğne yaptı ve ayrıldı.

Daha fazla bilgi edinmem artık öğleden sonra ziyaretime gelecek olan ağabeyimin yardımına kalmıştı.

Gözüme tutulan ışığı fark etmiş olmam ve doktorun iyi demiş olması beni çok ümitlendiriyordu.

Saatler ilerlemek bilmiyordu. Yanımdaki yatakta yaşlı bir Alman hasta vardı. Bana parmaklarımı saydırarak saatleri anlamayı öğretiyordu.

Saatin buçuk olduğu zamanlarda ise parmağımı yarım büküyordu.

Bu görmeyenlerin işaret dilimiydi yoksa yaşlı hastanın kendi uygulaması mıydı hiçbir bilğim yoktu.

Ağabeyim öğleden sonra dört buçuk civarlarında geldi. Hemen doktordan daha fazla bilgi almasını rica ettim. Ağabeyim doktorumu görememişti ama hemşire hanımdan gerekli bilgiyi almıştı.

Heyecanlanmam için bir sebep olmadığını ve yarın daha iyi görebileceğimi söylemiş hemşire hanım.

Ağabeyimin gidişinden sonra duygularım yine iki zıt yönde yoğunlaşmaya başladı.

Ağrım, sızım yoktu, ama sırt üstü yatmak hem de kıpırdamadan yatmak, çok zordu.

Başımı kıpırdatmadan sadece vücudumu döndürmeye çalışıyordum. Ertesi sabah yine aynı ağız ve beden temizliğini yaptırdı hemşire hanım.

Kahvaltıdan sonra doktorum geldi ve hemşire hanım bandı sökmeye başladı. Bendeki artık kalp atışı değil sanki bir motorun teklemesi idi.

Gözüme tuttukları ışığın şiddetine dayanamayıp gözümü kapattım. Tekrar açmamı istediler ve mavi bir ışık tuttular bu defa. Mavi ışık gözümü dinlendirdi, göz kapaklarımı kısarak bakmamı istediler. Bir iki bakındıktan sonra karşı duvarda asılı tablodaki manzara resmini gördüm, öyle heyecanlandım ki bir ara kalbimin yerinde olup olmadığını anlamak için elimi kalbimin üstüne getirdim.

Evet, doktoru da görebiliyordum. Uzun zamandır göremediğim için insanların kaşlarının, kirpiklerinin, gözlerinin, gözbebeklerinin görülebildiğini unutmuştum.

Hemşire hanım sarışın ve yeşil gözlüydü. Gülümseyen o yüzü görünce, “Görmeyi ne kadar da unutmuşum” dediğimi hatırlıyorum. Hemşire hanım tekrar yatağıma uzanmamı istedi. Hemşire hanımın hareketlerini sezerek değil görerek takip ettiğim için ne kadar mutlu oluyordum. Bir an için “Acaba rüyada mıyım, ya uyandığımda yeniden göremezsem” diyordum ve kendimi çimdikliyor acıyı hissedince de rüyada olmadığımı anlıyordum.

Hemşire hanımın elinde damlalığı ve gözüme damlattığı damlaları gördükçe kesin olarak gördüğüme hükmediyordum. Doktor ve hemşiresi diğer hastaların yanına gittiklerin de göz ucuyla takip ederek görmenin mutluluğunu yaşıyordum.

Birazdan odanın diğer yanlarına göz gezdirmeye başladım. Görülecek ne çok şey olduğunu fark ettim birden, oysa bu kadar teferruat daha önce hiç dikkatimi çekmemişti.

Görme yeteneğim tam olduğu zamanlarda etraftaki böylesi eşyalara hiç aldırış etmezdim bile.

Meselâ; iki, üç metre ilerideki kapıyı, kapının kolunu, kolundan sarkan zinciri. Karşı duvardaki prizi, prizin deliklerini görebiliyor neyi nereye kadar görebildiğimi ölçüyordum. Doktor

ve hemşire bulunduğumuz odayı terk edince daha da serbest hissettim kendimi. Başımı kaldırarak sağa, sola bakınıyordum.

Diğer hastalar başımı kaldırmamam hususunda beni ikaz ettiler, sırt üstü yatmamı önerdiler.

Oysa ben senelerdir isteyip de alamadığı oyuncağına kavuşmuş bir çocuk heyecanı içerisindeydim. Biraz sonra hemşire hanım gelerek karyolamın yanındaki dolaptan robdöşambrımı çıkardı, giymemi istedi. Odanın diğer tarafındaki masaya kadar kolumdan tutarak getirdi beni.

Bir porsiyon pasta ve bir fincan kahve getirdi. Hepsini bitirmemi istedi. Pastayı iştahla yedim, kahveyi de afiyetle içtim. Odadaki diğer iki hasta oturma salonuna geçmiş olacak ki odanın boş olduğunu gördüm.

Yerimden kalkıp pencere kenarına gittim. Pervazına dayanarak dışarıyı seyretmeye koyuldum. Seyretmemdeki amaç da neyi ne kadar görebileceğimin merakıydı tabii. Uzaklara baktıkça gözüm kamaşıyor, ben de gözümü bir kısıp bir açıyordum. Daha uzakları görebilmem için de daha çok açıyordum. Hastanenin önünde iki yanı yeşilliklerle bezenmiş bir ana yol uzanıyordu. Kenarında da arabalar park etmişti. Gelip geçen insanları da gördükçe içim içime sığmıyordu. Arabaların kapı kollarını insanların ayakkabılarını ellerindeki çantaları da görebiliyordum. Hastanenin beşinci katındaydım ve uzaktaki villa tipi evlerin de çatılarını görebiliyordum.

O anda sevincimi tarif edemiyordum. Benim için hayat artık neyi görebildiğimin neyi göremediğimin muhasebesiydi.

Birdenbire içimi bir karamsarlık bürüdü bu kadar sevinmemin nedeni acı bir haberin işareti olabilir miydi acaba?

Ya tekrar günün birinde görme yeteneğimi kaybedersem. Aman ALLAH'IM bu karamsarlık beni altüst ediyor, ruhumu öldürüyordu. Bu ameliyat, hayatımda bir dönüm noktası mıydı, kara günlerimin aydınlık devamı mı?

Acaba o göremediğim günleri unutturacak mıydı bana? Birkaç gün birkaç ay, birkaç yıl, evet gördüm ama bizim üstümüzde kaderimizi çizen güçlü bir varlık var, bizi yaratan yüce rabbim, hep boyun eğmişiz ona. 18 yıl aydınlık günlerden sonra ışığı bile göremediğim karanlığa dönmek. Evet, işte gerçek hayatımdan bir kesit. 18 yıl sonra yine görme yeteneğimi yitirdim, yine hiç görmüyorum. Kaderim işte ebruli bir yaşam. Bekliyorum hep bekleyeceğim. Günün birinde yine bir ameliyat sayesinde görebilecek miyim o aydınlık günleri?

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR
ŞİİR

DAHA DEĞİL:

YAZAN: Eylem YURTSEVER

eylemyurtsever@gmail.com

Daha değil vakur kuzgun.
Ayartma beni kahkahalarınla.
Var zamanı daha.
Elbet bineceğim sırtına.

Daha değil masum akbaba.
Harcama güzel sesini boęa.
Elbet bir gün gireceęim kursaęına.

Ey topraktaki kayın kökü.
Daha değil...
Hiç dokunmadım ki sana daha.
Niçin beklersin beni boęuna?

Hiç bilmedięim, kahraman mantarlar,
Durun bakalım daha.
Geleceęim bir gün,
Taniyacaęım sizi vcudumla.

Daha değil doęmamıę larvalar,
şimdi değil.
Portakaldaki vitamin bile deęilken,
Neden şimdi hesap sorarsınız bana?

Daha değil kutsal lm.
Tut kutsal doęuma baęlayan ipini.
Ruhumu daha baęlama.
Dur hele bir,
Yaşam,
Kesmedi benden umudunu daha.

UMUT ŞARKILARI

SEVİNCE

<https://www.youtube.com/watch?v=PPsry4a2TrY>

SÖZ:Hulki Aktunç

MÜZİK: Erkin Koray

SESLENDİREN: Erkin Koray

Sevince

Sevince

Sevince durma durma koş ardından

Zaman yoktur git aşkı iste ondan

Sevince tüm insanlar bir başka

Durma dostum sen de yer ver aşka

Sevmek bil ki doğmaktır yeni baştan

Aşık oldum galiba yavaştan

Ooo sevince

Ooo sevince

Öyle bir yol tutmuşum ki sorma

İnandım ki sevince vardır dünya

Sevincedir günlerin bir başka

Durma dostum sen de yer ver aşka

Sevmek bil ki doğmaktır yeni baştan

Aşık oldum galiba yavaştan

Ooo sevince

Ooo sevince

Oooo

Olacak mıydım ben bu halde

Olacak mıydım ben bu halde

Sevince tüm insanlar bir başka
Durma dostum sen de yer ver aşka
Sevmek bil ki doğmaktır yeni baştan
Eriyorum galiba yavaştan

Ooo sevince
Ooo sevince
Ooo sevince